Annus XI - Vol. XI 1 Aprilis 1919 Num. 5

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA BENEDICTI PP. XV

EPISTOLAE

I

AD R. P. REGINALDUM GARRIGOU-LAGRANGE EX ORDINE PRAEDICATORUM OB EDITUM AB EO TRACTATUM APOLOGETICUM « DE REVELATIONE ».

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Mirifice ad christianam sapientiam cum illustrandam tum defendendam valere Aquinatem, ex tuo quoque libro « de Revelatione » nuper edito elucet, cuius exemplar pie Nobis muneri obtulisti. In quo explicans quae pertinent ad apologeticam fundamentalis, ut aiunt, theologiae partem, ita sancti Thomae disciplina et ratione uteris, ut egregie non solum veteres sed recentiores etiam christianae fidei adversarios convincas. Cum enim errores horum temporum ex huiusmodi principiis demum dimanent quae acceptae ab Ecclesiae et Patribus et Doctoribus philosophiae maxime contraria sunt, recte tu quidem hanc illis opponis, ipsumque Scholae principem, Doctorem Angelicum, eos invicte refutantem inducis. Plura autem ex variis theologiae locis desumpta, ad hanc tractationem adhibes, omniaque apte ingenioseque disponis ut plena defensio exsistat et valida traditae divinitus veritatis. Itaque confecisti opus de quo non mediocris est opinio peritorum; quodque optamus sacrae praesertim iuventuti sit usui, ut ea quae supra naturam sunt, sicut hodie oportet, tueri possit ac defendere. Caelestium auspicem munerum peculiarisque benevolentiae Nostrae testem, tibi, dilecte fili, apostolicam benedictionem amanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XIV februarii MCMXIX, Pontificatus Nostri anno quinto.

BENEDICTUS PP. XV

II

AD IOANNEM S. R. E. CARD. CSERNOCH, ARCHIEPISCOPUM STRIGONIENSEM, DE PRAESENTI REI RELIGIOSAE CONDICIONE IN HUNGARIA.

Dilecte fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. — Multiplices quidem anxietates tam crudele tamque diuturnum bellum Nobis attulit; at nihil magis anxios sollicitosque Nos habet quam quod inde orta rerum perturbatio non solum in societatem civilem sed in religiosas ipsas gentium rationes redundavit. Praesertim vero magni casus Nos movent eorum populorum ex quibus Imperium Austro-Hungaricum compositum erat, quique iam singuli ad eam reipublicae formam nituntur quae singularum nationum votis respondeat. Cum enim his populis conspicua pars gregis Nobis divinitus crediti contineatur, quae semper fide et impensa erga hanc Apostolicam Sedem pietate eminuit, facile intelligitur singularem in modum Nos curare ne aliquod apud eos religio capiat detrimentum. Equidem iis omnibus, qui earum Civitatum res publicas gubernant, dum pacem et prosperitatem suis populis firmare student, speramus fore curae, ut sarta tecta Ecclesiae iura legesque conservent, si vere volunt iustitiae in civili societate ac boni publici fundamenta salva consistere. Iam vero nemo ignorat quam cordi sit Apostolicae Sedi interna tranquillitas bonumque nationum, quamque parata semper sit omnem suam operam in id conferre. Quin etiam, quo melius rem assequatur, mutuas necessitudines seu relationes cum legitimis civitatum gubernatoribus, qui se id velle significaverint, inire consuevit. Admodum igitur opportune hanc Apostolicae Sedis propensam voluntatem illustrabunt Episcopi, demonstrantes quantam publicae utilitatis spem utriusque potestatis conspiratio contineat. In administrando autem munere sibi divinitus concredito, Apostolica Sedes cum prudentiae studioque Episcoporum, tum sacri ordinis et laicorum actioni disciplinaeque confidit. Etenim antiquus ille humani generis oppugnator Satanas, harum civilium commutationum nactus opportunitatem, Ecclesiae solidam compagem dissolvere conatur eiusque salutarem operam impedire. Itaque Nos sollicito cum animo nuper vidimus nonnullos e Clero nimis aperte licenterque in medios politicarum rerum fluctus se coniicere, seque acerrimis de natione contentionibus immiscere, partium odia concitantes in sacri ministerii dignitatem. Sed multo maiori Nobis aegritudini fuit quod accepimus, clericos quosdam ausos esse popula-

riter comitia habere, ut de sanctissimis Ecclesiae legibus abolendis consultarent. Huic tantae tamque deplorandae officii oblivioni omnino Episcoporum est vehementissime reclamare, ut ad veritatem sanitatemque devii revocentur. Hi vero meminerint iis plane subesse oportere, « quos « Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei »; nam, ut ait Ignatius martyr, « quotquot Dei et Iesu Christi sunt, hi sunt cum Epi« scopo » (*Philad.*, III, 2); quare qui non sunt cum Episcopo, nec Dei sunt neque Iesu Christi. Eosdem volumus admonitos quam dedeceat sacerdotem catholicum, qui in coërcendis cupiditatibus ceteros anteire debeat, ipsum infirmiorem videri. Quam ob causam alte vehementerque denuntient Episcopi nullam prorsus ab Apostolica Sede de sacerdotalis continentiae lege permitti posse quaestionem, quae quidem lex ab ipsa tamquam peculiare ornamentum habetur Ecclesiae Latinae, eiusdemque fons quidam praecipuus actuosae virtutis. Retundant praeterea ex auctoritate necesse est inconsideratissimam eorum temeritatem qui non verentur haec contendere: « Bona sive mobilia sive immobilia singulorum « beneficiorum seu institutorum ecclesiasticorum, imo etiam piarum « quarumvis fundationum, quoquo modo ad ecclesias et instituta illa « pertinentium, esse inalienabilem proprietatem omnium in Hungaria « exsistentium catholicorum; eorumque administrationem, iusque de illis « pro lubitu disponendi, non tantum in fines praestitutos, sed etiam in « alios prorsus fines, transferenda esse ad comitia sic dicta catholico« rum ». Quibus quidem principiis, a spiritu sacerdotali maxime alienis, non solum hierarchicus ordo omnisque Ecclesiae disciplina subvertitur, sed etiam divina ipsa Decalogi praecepta violantur. Simul vero Episcopos, quam maximo studio possumus, hortamur ut omnibus paternae caritatis officiis suum quisque clerum sibi devinciant, varias eius necessitates materiales, uti dicuntur, et morales ipsi per se accurate exquirant, eisque ut medeantur nihil praetermittant; id quod non dubitamus quin ipsi iam habeant in animo efficere. Item explorent quid suo populo pro novis temporibus necesse sit, eique opportune consulant; et, si opus fuerit, rem ad Apostolicam Sedem deferant. - Haec tibi, dilecte fili Noster, qui in acie et dimicatione versaris, paterna cum fiducia edicentes, caelestium auspicem munerum et praecipuae benevolentiae Nostrae testem, apostolicam benedictionem tibi tuoque gregi universo amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XII mensis martii, in festo S. Gregorii Magni, anno MCMXIX, Pontificatus Nostri quinto.

BENEDICTUS PP. XV

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

DECRETUM

CIRCA PROPONENDOS AD EPISCOPALE MINISTERIUM IN CANADENSI DOMINIO ET TERRAE NOVAE INSULIS.

Inter suprema Ecclesiae negotia, potissimum sane obtinet locum Episcoporum electio. Quam ob causam Apostolica Sedes, prout sui est officii, maximam de eo semper habuit rationem et, pro diversitate locorum ac temporum, varios constituit modos, ut finem optatissimum feliciter assequeretur.

Iamvero, etsi mos, qui in Canadensi ditione et in Terrae Novae Insulis huc usque pro Episcoporum propositione obtinuit, sicut et in aliis regionibus quibusdam quae more Missionum regebantur, hac vigente conditione, suis non caruit utilitatibus; attamen hodie, adiunctis rerum mutatis, minus iam accomodate respondet.

Nam, sub Missionum regimine, quum dioecesanus clerus, ut plurimum, a sacerdotibus alicuius religiosae familiae constitueretur et ex eadem Antistites solerent plerumque desumi, personae electio obvia erat, nec diuturna requirens studia. In praesenti vero conquisitio personae longiora requirit ac penitiora consilia.

Quam ob rem, haud providum nec satis utile videtur, Episcopos tunc solum convenire, quum, viduata iam Sede aliqua, novi constituendi pastoris urget necessitas; sed prudens ac salubris regiminis ratio postulat, ut in re tam gravi Episcopi tempestive conveniant, viros tanto muneri idoneos maturo cum studio discernant, et Apostolicae Sedi, ad quam demum negotium deferri oportet, generali saltem modo proponant. Sic nempe fiet ut, Sede aliqua orbata pastore, Summus Pontifex, citius ac pleniore rerum notitia, de re decernere valeat.

Hisce de causis, Ssmus Dominus Noster Benedictus PP. XV, requisita prius a singulis locorum Ordinariis sententia, de consulto Emorum Sacrae huius Congregationis Patrum, statuit et consistoriali praesenti

decreto praescribit, ut in posterum, in Canadensi Dominio et in Insulis Terrae Novae, pro eligendorum Episcoporum propositione, ratio, iuxta leges quae sequuntur, adhibeatur et vigeat.

1. Pro proponendis sacerdotibus ad episcopale ministerium idoneis ac dignis, conventus episcoporum fiet singulis bienniis, tempore infra assignato.

2. Conventus erunt provinciales, hoc est omnes et singuli Ordinarii dioecesum uniuscuiusque provinciae convenient simul. Excipiuntur Episcopi provinciarum Kingstoniensis et Torontinae, qui, quum hucusque consueverint pro his negotiis pertractandis simul congregari, morem hunc retinebunt, praesidente Archiepiscopo seniore. Similiter, ob peculiaria adiuncta in quibus versantur, simul convenient Ordinarii provinciarum S. Bonifacii et Reginensis cum Archiepiscopo Winnipegensi: itemque Ordinarii provinciarum Edmontonensis et Vancuveriensis, pariter in his Archiepiscopo seniore praesidente.

3. Vicarii vero Apostolici, si tempus et negotia permiserint, conventibus Episcoporum provinciae suae interesse curabunt, iisdem cum iuribus ac coeteri.

4. *Quolibet biennio,* ut supra dictum est, sub initium quadragesimae, incipiendo ab anno 1920, omnes et singuli Episcopi Metropolitano suo vel seniori Archiepiscopo sacerdotum nomina indicabunt, quos dignos episcopali ministerio existimabunt. Nil autem vetat quominus, hos inter, alterius etiam dioecesis vel provinciae sacerdotes proponantur; *sub gravi* tamen exigitur, ut, qui proponitur, personaliter et ex diuturna conversatione a proponente cognoscatur.

5. Una cum nomine, aetatem quoque designabunt candidati, eius originis et actualis commorationis locum, et officium quo principaliter fungitur.

6. Antequam determinent quos proponant, tam Archiepiscopi quam Episcopi poterunt a viris ecclesiasticis prudentibus necessarias notitias inquirere, ita tamen ut finis huius inquisitionis omnino lateat. Notitias vero quas receperint nemini patefacient, nisi forte in Episcoporum conventu, de quo inferius.

7. Nomina quae Episcopi iuxta art. 4um proponent, nulli prorsus aperiant, nisi Metropolitano suo vel seniori Archiepiscopo.

8. Metropolitanus vel senior Archiepiscopus habitis a Suffraganeis candidatorum propositionibus suas adiiciat: omnium indicem ordine alphabetico conficiat, et, reticitis proponentibus, hanc notulam transmittat singulis suis Suffraganeis sive Antistitibus regionis suae, ut hi opportunas investigationes peragere valeant de qualitatibus eorum quos personaliter et certa scientia non cognoscant.

9. Investigationes eiusmodi earumque causa maxima secreti cautela peragendae erunt, ut supra num. 6 dictum est. Quod si vereantur rem palam evasuram, ab ulterioribus inquisitionibus abstineant.

10. Post Pascha, die et loco a Metropolitano vel a seniore Archiepiscopo determinandis, omnes Episcopi convenient ad seligendos eos qui S. Sedi ad episcopale ministerium proponi debeant. Convenient autem absque ulla solemnitate, quasi ad familiarem congressum, ut attentio quaelibet, praesertim diariorum et ephemeridum, et omne curiositatis studium vitetur.

11. In conventu, invocato divino auxilio, praestandum erit a singulis, Archiepiscopo non excepto, tactis SS. Evangeliis, iusiurandum de secreto servando, ut sacratius fiat vinculum quo omnes adstringuntur: post hoc regulae ad electionem faciendam legendae erunt.

12. Deinde unus ex Episcopis praesentibus in Secretarium eligetur.

13. His peractis, ad disceptationem venietur, ut, inter tot exhibitos, digniores et aptiores seligantur. Id tamen veluti Christo praesente fiet et sub Eius obtutu, omni humana consideratione postposita, cum discretione et charitate, supremo Ecclesiae bono divinaque gloria et animarum salute unice ob oculos habitis.

14. Candidati maturae, sed non nimium provectae aetatis esse debent; prudentia praediti in agendis, quae sit ex ministeriorum exercitio comprobata; sanissima et non communi doctrina exornati, et cum debita erga Apostolicam Sedem devotione coniuncta; maxime autem honestate vitae et pietate insignes. Attendendum insuper erit ad capacitatem candidati quoad temporalem bonorum administrationem, ad conditionem eius familiarem, ad indolem et valetudinem. Uno verbo, videndum utrum omnibus iis qualitatibus polleat, quae in optimo pastore requiruntur, ut cum fructu et aedificatione populum Dei regere queat.

15. Discussione peracta, fiet hac ratione scrutinium:

a) Qui omnium Episcoporum sententia, quavis demum de causa, visi sunt in disceptatione ex numero proponendorum expungendi, ii in suffragium non vocabuntur; de caeteris, *etiam probatissimis*, suffragium feretur.

b) Candidati singuli ordine alphabetico ad suffragium proponentur: suffragia secreta erunt.

c) Episcopi omnes, Metropolitano non excepto, pro singulis candidatis tribus utentur taxillis seu calculis, albo scilicet, nigro, tertioque alterius cuiuscumque coloris: primum ad approbandum, alterum ad reprobandum, tertium ad abstensionem indicandam.

d) Singuli Antistites, praeeunte Archiepiscopo, in urna ad hunc finem disposita taxillum deponent, quo dignum, *coram Deo et graviter onerata conscientia*, sacerdotem aestimabunt qui in suffragium vocatur: reliquos taxillos binos in urna alia, pariter secreto, deponent.

e) Suffragiis expletis, Archiepiscopus, adstante Episcopo Secretario, taxillos et eorum speciem coram omnibus numerabit, scriptoque adnotabit.

16. Scrutinio de omnibus peracto, liberum erit Episcopis, si id ipsis placeat aut aliquis eorum postulet, ut inter approbatos plenis aut paribus suffragiis novo scrutinio designetur quinam sit praeferendus. Ad hunc finem singuli suffragatores nomen praeferendi in schedula adnotabunt, eamque in urna deponent: schedularum autem examen fiet, ut supra num. 15, litt. *e*, decernitur.

17. Quamvis vero Summus Pontifex sibi reservet, dioecesi vel archidioecesi aliqua vacante, per Delegatum Apostolicum, aliove modo, opportuna consilia ab Episcopis vel Archiepiscopis requirere, ut personam eligat quae inter approbatas magis idonea videatur dioecesi illi regendae; nihilominus fas erit Episcopis in eodem conventu indicare, generali saltem ratione, cuinam dioecesi candidatos magis idoneos censeant; ex. gr. utrum exiguae, ordinatae ac tranquillae dioecesi, an potius maioris momenti, unius vel alterius sermonis, vel in qua plura sint ordinanda aut creanda; itemque utrum loco mitioris aëris et facilis commeatus, an alterius generis, et alia huiusmodi.

18. Episcopus a secretis, discussione durante diligenter adnotabit quae de singulis candidatis a singulis suffragatoribus dicentur, quaenam discussionis fuerit conclusio; denique quinam tum in primo scrutinio, tum in secundo (si fiat) fuerit exitus, et quidnam specialius iuxta art. 17 fuerit dictum.

19. Antistites a conventu ne discedant, antequam ab Episcopo Secretario lecta fuerit relatio ab eodem confecta circa nomina proposita, candidatorum qualitates et obtenta suffragia, eamque probaverint.

20. Actorum exemplar ab Archiepiscopo, a Praesule a secretis et a ceteris Episcopis praesentibus subsignatum, quam tutissime ad Sacram hanc Congregationem per Delegatum Apostolicum mittetur. Acta vero ipsa penes Archiepiscopum in Archivo secretissimo S. Officii servabuntur, destruenda tamen post annum, vel etiam prius, si periculum violationis secreti immineat.

21. Post haec, fas tamen semper erit Episcopis, tum occasione propositionis candidati tum vacationis alicuius Sedis, praesertim maioris momenti, litteras Sacrae huic Congregationi vel ipsi SSmo Domino con-

scribere, quibus mentem suam circa personarum qualitates sive absolute, sive relate ad provisionem dictae Sedis, patefaciant.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis Consistorialis, die 19 martii 1919.

✠ C. Card. De Lai, Ep. Sabinen., *Secretarius.*

L. ✠ S.

† V. Sardi, Archiep. Caesarien., *Adsessor.*

SACRA CONGREGATIO CONCILII

WRATISLAVIEN.

CONSTITUTIONIS TRIBUNALIUM ECCLESIASTICORUM

14 decembris 1918

Species facti. - A Rmo Episcopo Wratislaviensi duo proponuntur dubia circa constitutionem tribunalium ecclesiasticorum illius Curiae. Primum, utrum permittere debeat quod in *tribunalibus ecclesiasticis* partem habeant *cum voto deliberativo* in causis matrimonialibus et contentiosis (exclusis utique criminalibus) iurisperiti *laici,* iuxta praxim quae ibi dicitur vigere *ex consuetudine 170 annorum.* In altero dubio fit similis quaestio de interventu *laicorum,* in iure et in sacris canonibus peritorum, qui in iudiciis ecclesiasticis partem habeant tamquam *Auditores* ad instruendas causas (exceptis criminalibus) vel tamquam *Assessores* cum voto consultivo.

Quoad substantiam, haec est historia factorum prout ex documentis exhibitis in actis eruitur: 1° Numquam fuit a Sede Apostolica ibi concessum, ut laici partem haberent in iudiciis ecclesiasticis quibuscumque *tamquam veri iudices cum voto deliberativo;* sed haec praxis ortum ducit ex saecularizatione facta in Borussia, ex qua tribunalia dioecesana fuerunt suppressa, ac deinde a. 1812 fuerunt quidem restituta, sed cum *subordinatione* ad potestatem civilem, quae subordinatio praesertim acta est per immixtionem iudicum laicorum. 2° Quod nititur concessione Pontificia, id tantum est, in ea dioecesi haberi secundam et tertiam instantiam appellationis, prout primus concessit Benedictus XIV per Lit-

teras in forma Brevis *Paterna pietatis*, d. d. 1 augusti 1748; atque in secunda et tertia instantia ita concessa « posse adscisci in auxi- « lium *adsessores* sive *auditores* ecclesiasticos vel saeculares sacrorum « canonum peritos, *qui tamen omni voto deliberativo seu decisivo desti-* « *tuantur* ». Hae postremae concessiones factae sunt ad decennium per breve Pii IX *Paterna ducti charitate*, 12 ianuarii anni 1855; deinde per aliud breve anni 1864 prorogatae sunt ad aliud decennium. Sed finito hoc alio decennio non apparent amplius prorogatae; cuius fortasse causa quaerenda est in persecutione sub nomine *Kulturkampf* celebri, qua saeviente Episcopus a Gubernio vi depulsus est. Certe neque petitio neque concessio prorogationis habetur in mera notificatione nominum iudicum prosynodalium singulis trienniis electorum, facta primum Nuntiaturae Viennensi, ac deinde S. Congr. Concilii.

Animadversiones. - Qui super hanc facti speciem scripsit, Rmus Consultor, censet, in primis, nullatenus esse legitimam nec in posterum tolerandam consuetudinem admittendi laicos tamquam veros iudices *cum voto deliberativo*. Ad quod probandum provocat ad textum iuris Decretalium et ad praescripta Codicis Iuris Canonici.

Sane ex iure Decretalium laici omnino sunt excludendi a munere iudicum in causis ecclesiasticis, ad quas eorum incompetentia est *absoluta* et omnimoda (cap. 2, X, *de iudic.*, II. 1; cap. 18, X, *de foro compet.*, II, 2). *Absoluta* quippe *incompetentia* in eo habetur, qui ne iurisdictionem quidem habet; at laici iurisdictionem ecclesiasticam, quae necessaria est ad decidendas causas ecclesiasticas, habent nullam; immo ne illius quidem habendae sunt capaces, sed prorsus incapaces, ac talis incapacitas solum per specialem et extraordinariam Rom. Pontificis provisionem in causa particulari auferri potest (cf. Schmalzgr., I, tit. XXIX, n. 14; II, tit. I, n. 83 § 1). At talis extraordinaria et mira provisio, quae permanenti modo laicis personis daret iurisdictionem spiritualem ad decidendas causas ecclesiasticas, in documentis alligatis non continetur, quin potius in iis constanter excluduntur laici a suffragio decisivo habendo, prout ex verbis quoque supra relatis liquet.

Quod autem Codex exigat, ut omnes iudices sint clerici, immo et sacerdotes, est res manifesta (can. 1573, § 4, 1574, § 1). Nec minus perspicue enuntiatur in Codice principium iuris publici ecclesiastici, quo Ecclesiae vindicatur ius proprium et *exclusivum* cognoscendi de causis spiritualibus et spiritualibus adnexis (can. 1453), quae proinde sunt decidendae dumtaxat a iudicibus iurisdictione spirituali praeditis, qua laici non sunt capaces.

Quodsi ab Episcopo Wratislaviensi casus ita proponitur, quasi interventus iudicum laicorum in decidendis per suffragium deliberativum causis ecclesiasticis, fundamentum haberet in consuetudine 170 annorum, hic titulus nullo modo est habendus ut legitimus. Nam, praescindendo a iure Codicis et insistendo iuri Decretalium, sub quo orta fuisset illa consuetudo, certum est per consuetudinem legitimo tempore praescriptam adquiri posse iura etiam spiritualia; at ad adquirenda iura spiritualia ante omnia requiritur capacitas in subiecto; iam vero laici spiritualis iurisdictionis sunt incapaces, ergo illam per consuetudinem quovis tempore praescriptam acquirere non possunt (cap. 7, X, *de praescript.*, II, 26). Praeterea improbatur in iure, ita ut nequeat praevalere, ea consuetudo, per quam « disrumpitur nervus ecclesiasticae disciplinae », videlicet per quam impeditur observantia bonorum morum vel subvertitur ordo ecclesiasticae hierarchiae (cap. 5, X, *de consuet.*, I. 4; Reiffenstuel, *in hunc tit.*, n. 56, 57; Suarez, *De legibus*, lib. 7, cap. 6, n. 8 sq.): iamvero talis subversio habetur per usurpationem spiritualis iurisdictionis a laicis factam. Item reprobatur ea consuetudo, quae est adversus immunitatem et libertatem ecclesiasticam, adeo ut consuetudo adversus libertatem ecclesiasticam, etiam immemorialis, si sola sit, et nullo privilegio aut fama privilegii Apostolici adiuvetur, non possit immunitati aut libertati ecclesiasticae derogare (Reiffenstuel, l. c, n. 81 sq.). Haec reprobatio expresse habetur cap. 1, 3, 5, X, *de consuetud.*, I, 4; item cap. 14, X, *de electione*, I, et cap. 8, X, *de iudiciis*, II, 1. Iam vero est manifeste contra libertatem, independentiam et immunitatem Ecclesiae, quod haec in iudiciis de rebus ecclesiasticis et spiritualibus, maneat subiecta cuivis intrusioni potestatis laicae et iudicum laicorum, per quos causae ecclesiasticae decidantur.

Ceterum quaestio de vi consuetudinis est quaestio iuris privati, quoad leges nimirum respicientes internum societatis regimen. At in casu intrusio iudicum saecularium in causas ecclesiasticas, esset facta per usurpationem potestatis civilis, ut apparet ex brevi historia in facti specie praemissa; quo posito, quaestio haec, iam non est quaestio iuris privati, sed quaestio iuris publici, i. e. de independentia Ecclesiae a potestate civili. In quaestione autem iuris publici ne cogitari quidem potest consensus legalis Superioris legislatoris ecclesiastici, qui est necessarius ad hoc ut consuetudo facti per viam praescriptionis transeat in consuetudinem iuris: in tali enim casu consensus legalis contineret illicitam approbationem usurpationis, efficereturque inde, ut « per fortunatam facti iniu« stitiam iuris sanctitati legitime detrimentum inferri posset » (Prop. 61 damn. in *Syll. Pii IX*). Cui consensui legali, etiam ex alia ratione vix in tali

causa locus esse potest, quia videlicet Superiores ecclesiastici, quando non resistunt violationibus factis per potestatem saecularem, id unice faciunt ad vitanda maiora mala, non animo probandi.

Tandem quum illa participatio iudicum saecularium in decidendis causis ecclesiasticis ortum ducat ex usurpatione potestatis civilis, et haec *vi suae iurisdictionis laicae et profanae* illam usurpationem perpetraverit, iudices laici *vi iurisdictionis laicae et profanae* partem haberent in decidendis causis ecclesiasticis et spiritualibus; quae praetensio est omnino irrationabilis et ideo non potest cadere sub approbationem legislatoris ecclesiastici, licet hic per se possit, saltem transeunter et ad aliquem actum, alicui laico delegare iurisdictionem *spiritualem*.

Hinc apparet consuetudinem propositam, non aliud mereri nomen nisi *abusus*, ideoque esse irritandam, ut tribunalibus ecclesiasticis sua libertas et independentia restituatur.

Relate ad alterum dubium, utrum in futurum laici homines, in iure et in canonibus periti, admitti possint tamquam Auditores ad causas instruendas, vel tamquam Assessores cum voto consultivo; negari non potest, praxim vigentem in Curia Wratislaviensi fuisse in suo initio legitimam, quippe introductam ex indulto Pontificio contento in brevi Pii IX (a. 1855) et in prorogatione ad aliud decennium facta a. 1864. Nova tamen prorogatio deinde non invenitur esse facta, ideoque favor concessus dicendus est cessasse ab a. 1874. Ergo, quum novus Codex tam pro Auditoribus, quam pro Assessoribus exigat ut sint sacerdotes, desumpti ex iudicibus synodalibus (cann. 1575, 1581), quoad futurum tempus, sub disciplina iuris per Codicem inducti, videretur dandum quoque responsum *negativum*.

Nihilominus animadvertendum est in iure Decretalium non fuisse prohibitum, quominus *Assessores* desumi possent ex laicis, sed potius fuisse permissum. Id communiter a Doctoribus deducitur ex cap. 11, *de rescript.*, I, 3, in 6°; cfr. Reiffenstuel, lib. II, tit. 1, n. 22; Bouix, *de iudic.*, I, pag. 468; Wernz, *Ius Decret.*, VI, n. 148. Cuius rei ratio redditur, quod Assessor nullam debet exercere iurisdictionem, cuius laici sunt incapaces.

At, ob rationem contrariam, *Auditor*, cui committitur causae instructio, exercitium habet iurisdictionis ecclesiasticae, sine qua plurimi actus instructionis causae fieri nequeunt; ideoque laici muneris Auditoris gerendi sunt incapaces (cf. epist. encycl. S. Congr. Immunit., 3 octobris 1832 et responsum eiusd. S. Congreg. 4 martii 1855; Bouix, l. c., pag. 463; Wernz, l. c., n. 141).

Iam ex his videtur deducendum etiam in dioecesi Wratislaviensi

non posse quoad futurum admitti, ut adhibeantur laici tamquam *Auditores* ad instruendas causas ecclesiasticas, quia concessio illi Curiae factae, post annum 1874 quo indultum ea de re datum expiravit, non fuit renovata; per consuetudinem autem fieri non possit ut laicus iurisdictionem spiritualem obtineat.

Quoad *Assessores*, licet valeat ratio de concessione non renovata, nihilominus, quum cesset altera ratio de necessitate iurisdictionis spiritualis et insuper iure Decretalium non fuerit prohibitum assumere laicos in munus Assessoris, urgeri posset pro Curia Wratislaviensi ratio consuetudinis plus quam centenariae, ideoque ad praescripta can. 5, concludi, consuetudinem hanc, tametsi Codici contrariam, tolerari posse si Ordinarius aestimet eam prudenter submoveri non posse. Nihilominus nemo non videt quot incommoda multis in circumstantiis oriri possint, si laici in consiliarios ab ecclesiastico iudice assumantur. Nam, praeterquam quod non semper laici, etiam in iure canonico periti, principia sana et firma de potestate Ecclesiae habent, obnubilari videtur, si tale consilium ineatur, perfecta independentia Ecclesiae in suis negotiis; et certe iudices laici non assumunt sacerdotes in consiliarios seu assessores pro negotiis civilibus et profanis decidendis; praeterea decens est, ut sacerdotes sint plures in iure canonico ac etiam civili bene periti, quibus reserventur negotia ecclesiastica, vel quae aliquam necessitudinem praeseferunt cum iure civili, prout e contrario videtur incongruum dignitati Ecclesiae, ut indigeat opera iurisperitorum laicorum pro causis ecclesiasticis decernendis.

Ex quibus omnibus deducendum videtur etiam ad secundum dubium esse dandum responsum negativum, seu in Auditores et Assessores non posse assumi laicos.

Resolutio. - Porro, propositis in plenariis comitiis S. Congregationi Concilii, habitis in Palatio Apostolico Vaticano, die 14 decembris 1918, dubiis ab Episcopo Wratislaviensi hisce formulis deductis nimirum:

I. *An consuetudo, per 170 annos usitata, qua in tribunalibus dioecesis Wratislaviensis admittuntur iurisperiti laici cum voto deliberativo in causis matrimonialibus et contentiosis - exclusis semper criminalibus - legitima dici et deinceps tolerari possit;*

II. *An in futurum laici homines, in iure et in canonibus periti in iudiciis ecclesiasticis admitti possint tamquam* Auditores *ad causas instruendas, praeter criminales, vel tamquam* Assessores *cum voto consultivo in iis causis, quae aliquo modo connexae sunt cum legibus civilibus;*

Emi ac Revmi Patres respondendum censuerunt:

Negative ad utrumque.

Facta autem de praemissis Ssmo Dño Nostro Benedicto Div. Prov. Pp. XV relatione per infrascriptum S. C. Secretarium, in audientia insequentis diei, 15 eiusdem mensis, Sanctitas Sua datam resolutionem approbavit et confirmavit.

I. Mori *Secretarius.*

SACRA CONGREGATIO RITUUM

I

ROMANA

DECRETUM BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS VEN. SERVAE DEI ANNAE MARIAE TAIGI, MATRIS FAMILIAS, E TERTIO ORDINE SS.MAE TRINITATIS REDEMPTIONIS CAPTIVORUM.

Super dubio

An, stante virtutum et duorum miraculorum approbatione, tuto procedi possit ad solemnem praefatae Ven. Servae Dei Beatificationem.

Diu et vehementer expectatum suum assecuta est exitum venerabilis Ancillae Dei Annae Mariae Taigi Beatificationis causa, quam externo ex cortice qui vellet aestimare, insigniter falleretur. Nam modestam sane atque humilem, sicut humilis atque modesta Venerabilis ipsius status conditio fuerat, ita etiam prima fronte se praebet Beatificationis causa; ast, cominus eadem et probe inspecta, praeclara magnique ponderis, quae intus gerit, manifesto pandit merita, qualia nimirum sanctitas necessario deposcit in coniugio adepta planeque demonstrat.

Quamvis enim, ut Beatificationis fert natura, publicus et ecclesiasticus cultus, qui e Beatificatione ipsa descendit, quibusdam tantum locis ecclesiisque maneat adfixus, hisce tamen angustis limitibus se continere nequit, eosque proinde longe lateque praetergreditur venerabilis Annae Mariae Taigi Beatificationis causa, quippe quae ad omnes aeque pertinere dicenda est quotquot christianae existunt uxores matresque familias.

Hae siquidem, quum in earum manus inciderit commentarium vitae Servae Dei, aut, alio quovis modo, de eiusdem virtutibus, actionibus operibusque notitias acceperint, vix attinet dicere, quam aptos quamque

opportunos sibi adiici stimulos experturae sint ad alacrius obeunda varia et multiplicia domestici instituti munia, nec non ad perferendam invicta patientia et fortitudine curarum, laborum et aerumnarum molem, quam secum ferre solet perarduum uxoris matrisque familias officium, quocum, ob rectam praesertim et christianam filiorum et filiarum institutionem, arctissimo vinculo coniungi et colligari, quae totius societatis futura erit, sortem, prudens intelligit quisque firmaque persuasione sibi defixum animo habet.

Quocirca iste tanti momenti tantique ponderis locus; e visceribus namque promanat causae eique peculiarem imprimit notam, consulto dataque opera declarandus enucleandusque actoribus fuit, cum, post impetratam signaturam *Commissionis,* prout quotidiano appellant sermone, aliis interea minoribus absolutis iudiciis, super heroicitate virtutum, suum, aliquot ante annos, disceptatio sumpsit exordium.

Revera, industri experrectaque Patroni opera, planum tunc factum fuit atque perspicuum, cunctas, quae, pro vitae suae instituto, propriae erant, venerabilem Dei Famulam naviter sancteque adimplevisse partes; digna propterea, quae uxoribus matribusque familias tamquam exemplar proponatur ita nempe, ut, quo amplior exstat coetus personarum, quae fructuose ad imitandum sumere queant, quo haud exiguum speratur totius christiani populi exinde obventurum bonum, eo maiorem cogitare et arguere liceat causae praestantiam eiusque opportunitatem, praesertim postquam divinum quoque accessisse constat miraculorum testimonium, quo ratum confirmatumque fuit, quod de meritis deque virtutibus Famulae Dei humanum iam praecesserat iudicium.

Unde fauste feliciterque progressa huc usque quum sit iuridica causae cognitio, ut, pro formali obtinenda Beatificatione, nihil, e constitutis iudiciorum formulis, amplius desideretur, quumque praesens publicarum rerum et hominum cursus magnopere suadeat, quantum percommode incidat uxorum matrumque familias veluti ante oculos conspicuum obiicere exemplum, multis eisque adeo in Ecclesiae fastis gloriosis nominibus, quibus illustris Senarum urbs Apostolicae Sedi est devincta, hic etiam ex hodierni eventus faustitate accedit honos, quod Ancillae Dei Annae Mariae Taigi fuerit natale solum, quamvis illud mutare adhuc puerula coacta illa fuerit, ob gravem, quam eius parentes passi fuerant, rei familiaris inclinationem. Qua de causa una simul cum parentibus longo asperoque pedibus se commisit itineri Romam versus, eoque quum pervenit, Magistris nomine Piis, quae tunc prope sancti Francisci Paulani templum ad Montes degebant, in disciplinam est tradita, ab eisque schola timoris Domini erudita atque femineum

edocta cultum, qui adolescentulam deceat, uxorem, uti plurimum, futuram matremque familias, integram subinde laboribus exercitam, virtutibus et charismatibus illustratam suam duxit explevitque aetatem. Civis idcirco effecta huius almae Urbis, ab omnibus, ceu talis, constanter est habita, maxime cum, post pretiosum eiusdem obitum, de inchoanda causa Beatificationis coepit agitari; nihil quippe eo tempore actum, sine praevia expressaque Cardinalis Urbis Vicarii auctoritate, ab eoque peculiari quoque intercedente sa. me. Pii Papae IX Rescripto, causae postmodum commissa fuit procuratio benemeritissimo sanctissimae Trinitatis redemptionis captivorum Ordini, quem, dum vixit, uti tertiaria Dei Famula professa fuerat, quique iure nunc meritoque laetatur, diligentiae solertiaeque ab eo in explendo munere adhibitae par dignumque retulisse praemium.

Sane, in generalibus sacri huius Ordinis comitiis, quae, die undecima superioris mensis februarii, coram Sanctissimo Domino nostro Benedicto Papa XV celebrata sunt, proposito per Reverendissimum Cardinalem Antonium Vico, causae Relatorem, dubio: *An, stante virtutum et duorum miraculorum approbatione, tuto procedi possit ad solemnem venerabilis Ancillae Dei Annae Marie Taigi Beatificationem?* omnes, qui convenerant, tum Reverendissimi Cardinales, tum Patres consultores tuto procedi posse unanimi responderunt suffragio. Verumtamen Sanctissimus Dominus noster mentem Suam, ceu de more, aperire distulit, ut precationi interea congruum suppeteret tempus; idque praestitum quum fuerit, decretoriam Suam statuit patefacere sententiam hodierna die Dominica prima in Quadragesima. Quapropter, sacris propitiato Deo, ad Vaticanas Aedes arcessiri voluit Revmum Cardinalem Antonium Vico, Episc. Portuensem et S. Rufinae, sacrae rituum Congregationi Praefectum causaeque Relatorem, una cum R. P. Angelo Mariani, Fidei Promotore generali, meque insimul infrascripto Secretario, eisque adstantibus solemniter edixit: *Tuto procedi posse ad solemnem venerabilis Ancillae Dei Annae Mariae Taigi Beatificationem.*

Hoc Decretum in vulgus edi, in acta sacrae rituum Congregationis inseri litterasque apostolicas in forma Brevis de Beatificationis solemnibus, ubi primum licuerit, in Basilica Vaticana celebrandis expediri iussit septimo idus martii anno MCMXIX.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

II

PARISIEN.

DECRETUM BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS VEN. SERVAE DEI LUDOVICAE DE MARILLAC, VIDUAE LE GRAS, CONFUNDATRICIS SOCIETATIS PUELLARUM CARITATIS.

SUPER DUBIO

An et de quibus miraculis constet in casu et ad effectum, de quo agitur?

Tot inter religiosas familias, quas longo varioque saeculorum cursu ideo excitasse visus est Deus, ut Ecclesiae suae praesidio et ornamento essent ipsique universae hominum consociationi non modicam simul afferrent utilitatem, aliam facile invenire non est, quae sive ingenti sodalium multitudine, sive exercitis omnigenis caritatis operibus, cum Puellarum Sodalitate comparari queat, quibus a caritate factum est nomen.

Numero siquidem triginta millia et amplius percensentur; eaeque per cunctas fere orbis terrarum partes mirifice diffusae atque propagatae, in collegiis, orphanotrophiis, brephotrophiis, nosocomiis, carceribus, castris, ipsos inter pugnantes milites, spiritu professionis suae plane imbutae, tam multis tamque variis professionis eiusdem ita naviter religioseque perfunguntur officiis, ut magnam merito vindicaverint sibi sibique vindicare pergunt communem omnium admirationem, quemadmodum nuperrime suspicere eas licuit atque demirari teterrimo furente bello, quod tantis acerbitatibus, ruinis atque caedibus mundum replevit.

Conspicua haec, quae e pio Puellarum a caritate Sodalitio in humanam societatem promanarunt et promanant benefacta, laetabile sane est atque periucundum memori gratoque animo recolere, quamvis id ne vix quidem facere quis valeat, quin, quodnam Sodalitii ipsius initium fuerit atque origo, sponte renovet cogitationem. Ei namque bini occurrunt institutores; alter nempe, vir sanctitate celeberrimus, cuius pernotum nomen: *Vincentius a Paulo;* alter vero, praeclara eiusdem discipula vitaeque spiritualis filia, operum consors et socia laborum, ad quam apostolicum hoc, de quo agitur, pertinet Decretum, venerabilis scilicet Ludovica de Marillac, vidua Le Gras.

Quae, sexto decimo exeunte saeculo, anno videlicet millesimo quingentesimo nonagesimo primo, die decima secunda mensis augusti, nobili

loco Parisiis orta, promptum atque alacre sortita fuit ingenium, idemque, plus quam femina ferret, ad omnem humanitatem bonasque artes proclive; quodque peculiari est notatione dignum, vel a teneris in seipsa experiebatur venerabilis Dei Famula quoddam veluti religiosae vocationis germen. Unde, quum primum adolescere coepit, apud sanctimoniales Capulatas sese recipere exoptabat; quandoquidem quotquot tunc erant moniales, cunctas coenobii septis usque manere oportebat, utpote obstrictas clausurae lege, quam rigorosius etiam servandam praeceperat Tridentina synodus.

Sed, longe atque arbitrabatur, sibi consentientem nacta non est suae conscientiae moderatorem, praestantissimum e religioso Capulatorum Ordine virum, nominis celebritate et sanctitatis fama insignem, venerabilem Dei Famulum Honoratum a Parisiis, cuius Beatificationis causa plures ante annos sacrae rituum Congregationi est commissa, quumque minora iam superaverit iudicia, in eo est, ut super virtutibus heroicis praecipua inchoetur quaestio. Etenim praesagus quasi ille fuisset futurae sortis et muneris, quae Ancillam Dei manebant, a consilio ingrediendae religionis eam est dehortatus; ex quo factum, ut, oblata sibi occasione, cum praenobili honestissimoque iuvene Antonio Le Gras illa se matrimonio iunxerit, ex eoque suscepit quoque filium. Decennium et ultra uxoris matrisque familias praeclarum se praebuit exemplum, maxime cum vir eius gravem incidit in morbum, quo vita est functus.

Ita coniugii vinculis soluta suamque venerabilis Dei Famula libertatem adepta, viduitatis nuncupavit votum, totamque postmodum *Vincentio a Paulo,* qui tunc temporis uberrimam metiebatur caritatis segetem, in disciplinam se commisit, brevique omnium ferme operum, quae in commodum quum spirituale tum temporale proximorum ille suscipiebat, facta est particeps, eoque duce ac magistro, aliquot post annos. fundamenta ponere coepit novae Puellarum a caritate Societatis. Cuius singulari prorsus inspecta natura atque indole, levi sane negotio sibi suadere debuit, nonnisi sapienti providoque Dei consilium factum fuisse, ut non ante praefatum aggrederetur opus, quam per duplicem matrimonii et viduitatis statum, cunctas edocta fuisset hominum miserias, quibus in mediis persaepe versari debuissent futurae novi Sodalitii sociae.

In quam quidem sententiam eo pronior quis discedet, quo noverit Ipsum dignatum fuisse Deum miraculorum testimonio Ancillae suae Ludovicae de Marillac comprobare sanctitatem, ut est Angelici Doctoris sententia: *Vera miracula non possunt fieri nisi virtute divina: operatur enim ea Deus ad hominum utilitatem: et hoc dupliciter: uno quidem modo*

ad veritatis praedicatae confirmationem: alio modo ad demonstrationem sanctitatis alicuius, quem vult proponere in exemplum virtutis (2ª 2ae, quaest. 178, art. 2). E variis namque, quae, eiusdem venerabilis Dei Famulae intercessione, divinitus patratae esse feruntur, tres praesertim inventae sunt sanationes; easque veri nominis prodigio esse adiudicandas, acris ac diuturna ostendit, quae super eisdem quater instituta fuit, disceptatio; primum siquidem de re est agitatum in Congregatione antepraeparatoria, secundo ac tertio in duabus, quae subinde successerunt, praeparatoriis Congregationibus, quarto denique in Congregatione generali, quae, die decima prima proxime praeteriti mensis februarii, coram Sanctissimo Domino nostro Benedicto Papa XV coacta fuit; in eaque a Reverendissimo Cardinali Vincentio Vannutelli, causae Relatore, sequens ad discutiendum propositum est Dubium: *An et de quibus miraculis constet in casu et ad effectum, de quo agitur?* Reverendissimi Cardinales et Patres Consultores sua quisque ex ordine suffragia ediderunt, quibus intento laetoque animo exceptis, Sanctissimus Dominus noster adstantibus preces indixit, quibus Ipse a Spiritu sapientiae et consilii ad supremum proferendum iudicium illustraretur. Tandem, ut id praestaret, hodiernam designavit diem Dominicam primam in Quadragesima. Idcirco, divina Hostia ferventer oblata, ad Vaticanas Aedes advocari iussit Reverendissimos Cardinales Antonium Vico, Episcopum Portuensem et S. Rufinae, sacrae rituum Congregationi Praefectum, et Vincentium Vannutelli, Episcopum Ostiensem et Praenestinum, Sacri Collegii Decanum causaeque Relatorem, una cum R. P. Angelo Mariani, Fidei Promotore generali, meque insimul infrascripto Secretario, eisque adstantibus, solemniter pronuntiavit: *Constare de tribus miraculis;* de primo nempe « instantaneae perfectaeque sanationis Iosephi Mariae « Heleut ab otite media purulenta cum tympani perforatione aliisque « osteitis et periostitis in regione mastoidea sociata phaenomenis »; de altero « instantaneae perfectaeque sanationis sororis Mariae Ferrer « et Nin a mielite compressiva post-traumatica »; deque tertio « instan- « taneae perfectaeque sanationis Rosae Curlo ab ulcere fistuloso ».

Hoc decretum publici iuris fieri et in acta sacrae rituum Congregationis referri mandavit septimo idus martii anno MCMXIX.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

III

BRIXIEN.

DECRETUM BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS SERVI DEI LUDOVICI PAVONI, SACERDOTIS ET FUNDATORIS CONGREGATIONIS FILIORUM MARIAE IMMACULATAE.

Ineunte saeculo decimonono, neminem latet quantum efferbuit triplex passionum aestus atque odium impiorum et bellum in veram Christi Ecclesiam eiusque fideles filios; et quomodo misericors et omnipotens Deus ad huius sanctae Matris prolisque tribulatae gemitus et preces, necessarium et opportunum praestitit auxilium per sanctos viros ac mulieres ad causam veritatis et iustitiae coram Deo et hominibus congruis armis tuendam et vindicandam. Ex hisce selectis viris exstitit Ludovicus Pavoni, Brixiensis, e nobili familia ortus die 11 septembris anni 1784. Calamitosis illis temporibus sortitus est parentes Alexandrum et Leliam Poncarali, religione ac pietate claros, qui omnem adhibuerunt operam ut dilectus filius aetate simul ac virtute succresceret. Undecim annos natus primam synaxim devotissime accepit. Acri et versatili quo pollebat ingenio litterarum studiis adiunxit picturae, architecturae et machinariae artes et scientias. Quibus omnibus instructus, bona spe praeluxit novae Familiae religiosae in posterum erigendae ad christianam civilemque puerorum et iuvenum opificum utilitatem, quam a primis annis auspicatus erat. Concors est opinio, voce ac scripto tradita, Ludovicum usque a pueritia angelicis moribus emicuisse, pauperum ac derelictorum angustias et egestatem sublevasse, sui corporis afflictatione ac ieiunio, assiduaque oratione Deum hominum culpis offensum effecisse placatum. In sortem Domini vocatus et clericalem militiam ingressus, sacras disciplinas penes doctum virum P. Dominicum Ferrari, Ordinis Fratrum Praedicatorum, postea Brixiensem Episcopum, didicit. In theologia dogmatica et morali, quo studio et profectu versatus esset saepe saepius pandebat per accurata responsa ad quaestiones difficiles et obscuras sibi propositas. Prima tonsura et Ordinibus minoribus anno 1803 et sequenti initiatus et per gradus ad duos maiores Ordines promotus, tandem, anno 1807, die 21 februarii, sacerdotali dignitate fuit insignitus. Primis quinque annis sponte sese obtulit in subsidium parochis, qui libentissime eius operam in sacro ministerio exceperunt atque perutilem experti sunt per cathechismos, homilias aliasque praedicationis

species. Tunc et in posterum ampla palaestra apostolicis eius laboribus patuit in Oratoriis quae, de Episcopi Ordinarii assensu et licentia, variis in locis, Ludovico auctore vel fautore aut praeside, in bonum spirituale ac temporale iuventutis, praesertim ex plebe, instituta fuerunt. Praeter Oratorium in oppido *Alfianello,* ubi rusticationis causa et vacationis tempore una cum parentibus se conferebat Dei Famulus, memoranda sunt alia praecipua Oratoria a Sanctis nuncupata, nempe a S. Laurentio, a S. Euphemia, a S. Aloisio, a S. Thoma Apostolo et a S. Ursula, cuius Oratorii sedes dein translata fuit in S. Mariam a Passione, empto aedificio ab ipso munifico Episcopo Gabrio M. Nava, qui etiam Ludovicum in suum elegit secretarium, quo munere Dei Famulus singulari sedulitate ac prudentia functus est. Decennio elapso ab eius sacerdotali ordinatione, ob praeclara merita, canonicus cathedralis Ecclesiae Brixiensis electus ac nominatus, diligenter ac devote choro sacrisque officiis ac mysteriis interfuit. Munus insimul rectoris ecclesiae S. Barnabae, die 1ª iulii 1818, eidem demandatum fuit ab Episcopo Brixiensi, annuente et consentiente municipio. Dum vero in hac ecclesia sacras functiones cum solemnitate populique frequentia peragendas curabat, in continenti aedificio pueris derelictis et orphanis domum refugii et scholam artium et opificum aperuit, ut cum religione aliquam etiam artem addiscerent sibi victum comparando idoneam. Quod opus brevi, una cum ipso aedificio, ita amplificatum est, ut anno 1836 orphanos quoque a grassante lue relictos et anno 1840 surdomutos pueros et adolescentes pro apposita instructione et in separata aede admittere potuerit. Quo tamen Institutum cum suis variis operibus firmius et diuturnius consolidaretur, idem Dei Servus, in illa regione primus vel inter primos, annuente et plaudente Brixiensi Episcopo et Summo Pontifice Gregorio XVI benedicente et laudante, divina opitulante gratia, instituit Familiam religiosam e sacerdotibus et laicis selectam, qui, paupertatis, castitatis et obedientiae votis simplicibus adstricti, ad commune bonum, diversimode intenti, operam suam conferrent. Illi enim sacerdotes praecipue Instituti eiusque operum directionem tenerent etiam in spiritualibus; ceteri potius in opificiis adlaborarent praepositi aut artium magistri. Superatis variis diuturnisque difficultatibus, tandem, anno 1847, ab auctoritate ecclesiastica et regia haec sodalitas, cui nomen « Congregatio Filiorum Mariae Immaculatae » approbata fuit. Tunc Dei Servus beneficium canonicale solemniter dimisit, cunctasque suas opes iuridico instrumento novae sodalitati donavit. Mox regularem induit vestem et professionem religiosam emisit; quod et primi sodales fecerunt in ipsius manibus vota simplicia nuncupantes. Clarissimus Cardinalis Mai, die 21 ianuarii 1848,

epistolam scripsit ad Dei Servum amplissimae gratulationis et laudis ob sacrificium dimissionis canonicatus bonorumque temporalium cessionis, in religioso statu amplectendo, pro Christi amore et imitatione, sacrificium spiritualibus consolationibus aeternisque gaudiis commutandum. Eiusmodi sacrificia et exempla, subiungit scriptor, tantum catholica nostra religio agnoscit, probat et offert. Interim Ludovicus integrum opus, tum Instituti tum Congregationis, sodalium crescente numero et auxilio atque divina interveniente gratia, perfecit floridumque atque stabile reddidit. Ex eo complures probati viri, zelo et virtute praediti, et quamplurimi operarii et artifices in religione et in arte bene instructi optimique cives et patres familias prodierunt et prodeunt, iuxta sententiam Divini Redemptoris: « Arbor bona bonos fructus facit ». Revera Dei Famulus sacerdotalibus et apostolicis virtutibus excellere visus est, neque solum in interiori domo, Instituto, Congregatione ac Brixiensi dioecesi, sed etiam in finitimis locis ac dioecesibus. Ipse per se perque sodales integram fidem catholicam ferventemque amorem in Iesum Christum, Deiparam Virginem et in Ecclesiam atque Apostolicam Sedem ubique diffudit, adhibito etiam valido et perutili instrumento *la buona stampa* nuncupato. Tandem, quum, furente bello in Brixiensi civitate ac regione, ad domum probationis cum sociis et filiis se recepisset Ludovicus, brevi sed gravi morbo correptus, eoque ingravescente, sacramentis Ecclesiae devotissime receptis suorumque sodalium praesentia et caritate recreatus, verbis pronuntiatis: « Fiat voluntas Dei », obdormivit in Domino, die 1ª aprilis anno 1849. Solemnibus exequiis magna populi frequentia et pietate celebratis, eius cadaver in coemeterium Seianum et triginta post dies in alterum Brixiense translatum, duodecim annis elapsis, in ecclesiam S. Barnabae, ad religiosam Filiorum Mariae Immaculatae Familiam pertinentem, perlatum est, ubi ab anno 1898, in sacello supra antiquum presbyterium exstructo collocatum, in pace quiescit. Itaque sanctitatis fama quam Dei Famulus in vita adeptus fuerat, post obitum magis in dies clara et insignium virorum testimonio confirmata, viam aperuit, ut super ea Inquisitiones Informativae, Ordinaria auctoritate Episcopi Brixiensis, conficerentur. Quibus expletis et Romam ad sacram Rituum Congregationem deductis, quum omnia in promptu sint et, revisione scriptorum ipsius Servi Dei peracta, nihil obstet quominus procedi possit ad ulteriora, instante Rmo Dño Ioanne Biasiotti, praelato clerico Rev. Camerae Apostolicae et huius causae postulatore, attentisque litteris postulatoriis quorumdam Emorum S. R. E. Cardinalium et complurium Rmorum Archiepiscoporum et Episcoporum, necnon Capitulorum Ecclesiarum Cathe-

dralium et praepositorum generalium Ordinum seu Congregationum Religiosarum, aliorumque virorum ecclesiastica vel civili dignitate praestantium, rogatu etiam Congregationis Filiorum Mariae Immaculatae et civitatis Brixiensis, Emus et Rmus Dñus Card. Franciscus de Paula Cassetta, Episcopus Tusculanus, eiusdem Causae Ponens seu Relator, in Ordinariis sacrorum Rituum Congregationis comitiis subsignata die ad Vaticanas aedes coadunatis, sequens dubium discutiendum proposuit: *An signanda sit Commissio introductionis Causae, in casu et ad effectum de quo agitur?* Et Emi ac Revmi Patres sacris tuendis ritibus praepositi, post relationem eiusdem Emi Ponentis, audito voce et scripto R. P. D. Angelo Mariani, Fidei Promotore generali, omnibusque accurate perpensis, rescribendum censuerunt: *Signandam esse Commissionem introductionis Causae, si Sanctissimo placuerit.* Die 11 martii 1919.

Facta postmodum de his Sanctissimo Domino nostro Benedicto Papae XV per infrascriptum Cardinalem S. Rituum Congregationi Praefectum relatione, Sanctitas Sua Rescriptum Sacrae eiusdem Congregationis ratum habens, propria manu signare dignata est Commissionem introductionis Causae beatificationis et canonizationis Servi Dei Ludovici Pavoni, sacerdotis, Fundatoris Congregationis Filiorum Mariae Immaculatae, die 12, eisdem mense et anno.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

IV

URBIS ET ORBIS

DE MISSA VOTIVA SOLEMNI SS.MI SACRAMENTI, VEL DE PACE, OMITTENDA IN ORATIONE XL HORARUM, DIE COMMEMORATIONIS OMNIUM FIDELIUM DEFUNCTORUM.

Ex Constitutione Apostolica *Incruentum Altaris Sacrificium* Ssmi Dñi nostri Benedicti Papae XV diei 10 augusti 1915 permittitur Expositio Ssmi Sacramenti pro Oratione XL Horarum etiam die Commemorationis omnium fidelium defunctorum. Attamen Missae de Requie cum vestibus sacerdotalibus coloris violacei non sunt celebrandae ad Altare Expositionis.

Per eandem Constitutionem et subsequentem S. R. C. declarationem seu Decretum *Urbis et Orbis*, diei 28 februarii 1917, Commemoratio omnium fidelium defunctorum Festis solemnioribus primariis ritus duplicis primae classis aequiparatur.

Hisce praemissis, quaeritur: Licebitne adhuc celebrare unicam Missam solemnem de Ssmo Sacramento, vel de Pace, de qua sermo est in Instructione Clementina et in Decreto generali S. R. C., n. 3864, diei 9 iulii 1895, ad 4, pro Oratione XL Horarum, quando dies expositionis vel repositionis, aut medius incidit in diem Commemorationis omnium fidelium defunctorum?

Sacra Rituum Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, praepositae quaestioni, omnibus sedulo perpensis, respondendum censuit: *Negative,* et ad mentem.

Mens autem est: « In Ecclesiis ubi die Commemorationis omnium « fidelium defunctorum fiat Oratio XL Horarum cum Ssmo Sacramento « solemniter exposito, huiusmodi expositio sequatur, repositio vero cum « processione praecedat Missam cantatam de die Commemorationis « omnium fidelium defunctorum ». Et Sacra eadem Congregatio, approbante Ssmo Domino nostro Benedicto Papa XV, ita rescripsit, declaravit et servari mandavit. Die 26 februarii 1919.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,

S. R. C. Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

V

ALBINGANEN.

DUBIUM

Rmus Ordinarius Albinganensis Dioecesis a Sacra Rituum Congregatione sequentis dubii solutionem humiliter expostulavit, nimirum:

Utrum, attenta Constitutione Apostolica *Incruentum Altaris sacrificium,* diei 10 augusti 1915, in Commemoratione Omnium Fidelium defunctorum, liceat canere Missam pro defuncto, praesente cadavere?

Et Sacra Rituum Congregatio, audito specialis Commissionis voto, omnibus sedulo perpensis, rescribendum censuit:

Affirmative, iuxta Rubricas et Decreta. Missa autem sit una ex tribus Missis quae dicuntur in Commemoratione Omnium Fidelium defunctorum: et Orationi Missae addatur Oratio pro defuncto, sub unica conclusione.

Atque ita rescripsit et declaravit, die 10 ianuarii 1919.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

VI

VICARIATUS APOSTOLICI GABONEN.

DE BENEDICTIONIBUS ET SACRAMENTALIBUS PRO CATECHUMENIS

Rmus Dñus Ludovicus Martrou, e Congregatione Spiritus Sancti, episcopus titul. Corycen. et vicarius apostolicus Gabonen., a S. Rituum Congregatione reverenter expostulavit:

« An benedictiones imprimis impertiendae catholicis quae, iuxta « can. 1149 Codicis Iuris Canonici, dari quoque possunt catechumenis, « intelligi debeant etiam de sacramentalibus publicis ac proinde admitti « possint catechumeni ad impositionem cinerum, traditionem candelarum « et palmarum? ».

Et Sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, omnibus perpensis, respondendum censuit: *Affirmative.*

Atque ita rescripsit ac declaravit, die 8 martii 1919.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

VII

DUBIUM

DE NOMINE ANTISTITIS EXPRIMENDO IN CANONE MISSAE

Ex canone 294 Codicis Iuris Canonici, ubi legitur « Vicarii et Prae-« fecti Apostolici iisdem iuribus et facultatibus in suo territorio gau-« dent, quae in propriis dioecesibus competunt Episcopis residentialibus, « nisi quid Apostolica Sedes reservaverit », exortum est et Sacrae Rituum Congregationi propositum, pro opportuna declaratione, sequens dubium, nimirum:

« An Vicariis et Praefectis Apostolicis de novo iure competat, in « proprio territorio, ut nominentur in Canone Missae? ».

Et Sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis voto, attento etiam can. 2 et altero 308 Codicis Iuris Canonici omnibusque perpensis, respondendum censuit *Negative* iuxta rubricas et decreta; quia de iure adhuc vigente, in Canone Missae, post verba *Antistite nostro* exprimendum est tantum nomen Patriarchae, Archiepiscopi et Episcopi qui sint Ordinarii loci, et in propria Dioecesi.

Atque ita rescripsit et declaravit, die 8 martii 1919.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

ACTA TRIBUNALIUM

SACRA ROMANA ROTA

I

ANNECIEN.

FINIUM PAROCHIALIUM

Benedicto Pp. XV feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno quarto, die 5 februarii 1918, RR. PP. DD. Ioannes Prior, Ponens, *Aloisius Sincero et Fridericus Cattani Amadori, Auditores de turno, in causa* Annecien. - Finium Parochialium, *inter* parochum loci Viuz-Faverges, *appellantem, repraesentatum per legitimum procuratorem Rev. Dom. Carmelum Conte, advocatum, et* parochum loci Faverges, *repraesentatum per legitimum procuratorem Rev. D. Nazarenum Patrizi, advocatum, sequentem tulerunt in secundo gradu definitivam sententiam.*

Extitit olim in loco Viuz dioecesis Genevensis monasterium cui cura parochialis pertinebat pagi Viuz, postea Viuz-Faverges appellati, vicini loci Faverges et territorii circumstantis. Anno autem 1513 per bullam Leonis X ecclesia parochialis S. Ioannis Baptistae apud Viuz cum cappella loci Faverges unita fuit Capitulo ecclesiae Dominae Nostrae in civitate Anneciensi, instituto Rectore in loco Viuz, qui curam actualem totius paroeciae gerebat. Cum vero cursu temporis magis in dies creverit numerus fidelium in pago Faverges, industria opificum locupletato, nec adaequate videretur provisum regimini animarum, transactio quaedam inita est inter communitatem paroeciae et Capitulum Anneciense anno 1763, duobus annis postea ab Episcopo approbata, qua loco unius Vicarii perpetui, duo instituerentur, a se invicem independentes, qui duas partes paroeciae distinctas regerent, quorum unus loco Viuz, alter in pago Faverges residerent, cuique assignata portione congrua e fructibus terrae praesertim percipienda, manente apud dictum Capitulum cura habituali totius paroeciae. Is rerum status quadraginta fere annos per duraverat, quando, vigore Concordati Napoleonici, uti notum est, omnes et singulae paroeciae in Galliis suppressae fuerunt, et quisque Episcopus

(Art. IX, Concord.) novam circumscriptionem paroeciarum in sua diocesi facere debuit, quae ad effectum perduci poterat tantummodo post obtentum consensum Gubernii. Episcopus Camberiensis et Genevensis, Illmus D. Renatus de Merinville, anno 1803, ad normam Art. IX Concordati, duas paroecias erexit in locis Faverges et Viuz-Faverges respective, quae in posterum non solum a se invicem, sed etiam, a quovis alio parocho essent independentes, nempe vere et proprie distinctae paroeciae. Nulla inter eas discordia fuit circa fines parochiales usque versus finem saeculi decimi noni, quo tempore exstructa est via ferrea a civitate Anneciensi ad oppidum Albertville, quae per medium campum transit inter oppidum Faverges et pagum Viuz-Faverges, ubi hucusque nulli erant incolae. Statio sub nomine Faverges, ad latus viae ferreae oppidum huius nominis prospiciens, erecta est, et aliae aedes in terreno circumstante constructae. Uterque parochus ius sibi reclamavit novis incolis sacramenta administrandi. Ut scandalum amoveretur quotidiani conflictus inter parochos mandavit Episcopus anno 1899 ut pro tempore, donec ab auctoritate competenti quaestio resolveretur, et quin ullum iuri unius vel alterius parochi praeiudicium obveniret, territorium inter portam meridionalem coemiterii Faverges et viam ferream versus Ecclesiam parochialem Viuz-Faverges ad hanc pertinere censeretur. Anno insequenti, 1900, nempe, cum parochus oppidi Faverges ad aliam curam promotus sit, successor eius Rev. D. Naire die 14 aprilis 1901 in coetu Consilii Fabricae ius paroeciae affirmavit ad praefatum territorium, quin tamen actione quadam ius praetensum prosequeretur. Mortuo ipso anno 1909, hodiernus archipresbyter paroeciae Faverges, Rev. Victor Henry, vix uno mense ab incoepto munere elapso, causam de finibus agitare statuit. Ordinarius post inquisitionem factam, et auditam utramque partem, cum fines inter duas paroecias incerti sibi viderentur, facultate usus est a Conc. Trid., sess. 24, cap. 13. Ordinariis concessa et decreto suo diei 16 maii 1914 fines certos stabilivit, determinando scilicet ut linea divisionis intra duas paroecias esset nova via ferrea a puncto ubi egreditur a paroecia S. Columbi usque ad viam vicinalem n. 16, quae iacet ad latus occidentale pagi Viuz; per hanc viam deinde linea ducitur ad Pontem dictum « D'Englannaz »; inde per viam quae ducit ad vicum Favergettes usque ad pontem huius nominis; sequitur dein cursum Torrentis S. Rulphi usque ad punctum ubi aquas recipit rivuli varii nominibus appellati « de Combaptême », « de Bellecombe », « de Chancobert »: huius rivuli cursus lineam divisionis constituit usque ad viam dictam « de Pré Rondeau » quae et ipsa finalem tractum divisionis signat usque ad montem dictum « de la Motte ».

Parochus loci Viuz Faverges, reputans sibi detractam fuisse magnam portionem terreni, quam indubio iure ad paroeciam suam pertinere duxit, recursum fecit ad S. Congr. Concilii, quae, re investigata, censuit illam ordine iudiciali servato dirimendam esse, iussitque causam in primo gradu disputari coram tribunali Curiae dioecesanae. Archipresbyter Paroeciae Faverges, partes diligentioris agens, convenit parochum alterum coram tribunali Curiae, cuius sententia prodiit die 28 septembris 1916, qua aliquantulum modificata est linea divisionis in decreto Ordinarii descripta, quatenus nempe, servata via ferrea tanquam linea divisionis usque ad viam N. 18, dictam « Fin de Viuz », per illam pergit usque ad Viam « de Lettraz » et cappellam Annunciationis; unde prosequitur per viam vicinalem N. II, « de Favergettes à la Chapelle de l'Annonciation » usque ad crucem dictam « de Favergettes », et inde ad torrentem S. Rulphi, cuius cursum sequitur usque ad rivulum dictum « de Combaptême », « de Bellecombe », « de Chancobert », qui tractum finalem divisionis signat usque ad montem « de la Motte ».

Parochus loci Viuz Faverges sententiae Curiae non acquievit, cum a sua iurisdictione excluderet novam stationem viae ferreae cum aedibus circumvicinis, et appellationem interposuit ad Hunc Sacrum Ordinem; unde sequens dubium, ab utraque parte subscriptum, proponitur dirimendum:

Quomodo determinandi sint fines inter paroecias dictas Viuz Faverges et Faverges respectu terreni, de quo in sententia Curiae dioecesanae die 28 septembris 1913.

In primis, notare praestat quod planta topographica terreni controversi, a DD. Auditoribus adhibita in quaestione discutienda, est illa authentica ad scopum litis coram N. Tribunali praeparata. Cum enim quisque litigans propriam terreni plantam independenter nobis obtulerit, quae partim inter se non cohaerebant, et plura nomina sive locorum sive domorum omittebant, de quibus testes loquebantur, ita ut depositionum significatio obscura maneret, mandavit D. Ponens ut unica conficeretur terreni planta, ab utraque parte subscripta, quae quatuor lineas divisionales continere deberet; primam, nimirum, in decreto Ordinarii descriptam, secundam a Tribunali dioecesano definitam, tertiam et quartam a partibus in gradu appellationis respective petitam: rogavit insuper ut in eadem situs indicaretur omnium locorum, domorum etc., quorum nomina in depositionibus testium occurrebant. Ponentis mandatum ad unguem exsequi curavit Rmus Ordinarius Anneciensis.

Antequam de merito quaestionis inquiramus, necesse est iuridicam partium positionem determinare, qua nimirum patebit cuinam ex ipsis

incumbat onus probandi. Iamvero, lis praesens ortum duxit a Decreto Ordinarii, quo fines paroeciarum, quos per inquisitionem factam incertos reperiit, certos redderet. Indubitati iuris est Episcopo competere facultatem determinandi fines parochiales ubi incerti sunt, uti decernit Conc. Trid., sess. 24, *De ref.*, cap. 13 « in iis quoque civitatibus et locis, « ubi parochiales ecclesiae certos non habent fines... mandat S. Syno- « dus Episcopis... ut distincto populo in certas propriasque parochias, « unicuique suum perpetuum peculiaremque parochum assignent ». Parochus loci Viux-Faverges contra huiusmodi decretum recursum fecit ad S. Congr. Concilii, quae censuit rem dirimendam esse, non modo administrativo, sed ordine iudicii, pro quo competentiam non habebat, unde recurrentem remisit ad tribunal dioecesanum. Recursus parochi quidem remansit, sedes vero ipsius per actum S. Congr. mutata est; et eatenus contra Ordinarii Decretum, pro quo stat iuris praesumptio, in iudicio praevalere potest parochus recurrens, quatenus probare potest fines suae paroeciae certos praeextitisse decreto controverso, quo mutati sunt in ipsius paroeciae damnum.

Neque reiici potest onus probandi in Archipresbyterum adversarium ex eo quod ipse, partes diligentioris agens, parochum contra Episcopi Decretum recurrentem convenit coram tribunali, cum explorati iuris sit parti diligentiori ius competere adversarium in iudicium vocandi, sive actor sive reus sit, quin propriae iuridicae conditioni praeiudicium afferat. Parochus loci Faverges, autem, nihil aliud petit sive in prima instantia, sive in gradu appellationis, nisi ut sustineatur Decretum Episcopi.

Oportet, igitur, ut parochus loci Viuz-Faverges probet sibi gravamen iniustum illatum esse per Decretum Ordinarii, quatenus a sua paroecia terrenum tollit quod intra fines eiusdem *certos* continebatur.

Id reapse probavit parochus praedictus in prima instantia respectu tractus cuiusdam lineae ab Ordinario definitae; nam via quae ducit a Cappella Annunciationis ad crucem « de Favergettes » fines certos paroeciae Viuz-Faverges ex illa parte constituere dicenda est. Imprimis pro talibus finibus militat praesumptio, quae oculos percellit cuiusque plantam topographicam respicientis, inde exsurgens, quod huiusmodi via fere directe colligat partem indubitatam paroeciae, vicum nempe dictum « Favergettes », cum Ecclesia parochiali apud Viuz. Imo, peritus geometricus, R. Berger, testatur hanc viam, juxta plantam topographicam censualem anni 1731, solam fuisse quae a loco Favergettes ducebat ad Ecclesiam parochialem Viuz: « D'après le plan Cadastral soit mappe « de 1731, le chemin qui va de l'Eglise paroissiale de Viuz au hameau « de Favergettes en passant par la Chapelle de l'Annonciation est le

« seul chemin qui existait alors entre ce village et l'Eglise paroissiale « de Viuz, dont il dépendait au spirituel ». Testes dein narrant processiones Rogationis paroeciae Viuz ab antiquo tempore illam viam secutas fuisse: ita testis Constantinus Marchand, qui sexaginta annos aetatis suae habet: « Comme enfant de chœur, j'ai assisté à la procession des « Rogations faite par le Curé de Viuz sur le parcours de l'Annoncia- « tion à Favergettes ». Confirmant testes Philibertus Dussolier, Rev. Parochus F. J. Chomety et alii. Ex alia parte nullum adducitur positivum testimonium de iurisdictione seu cura parochiali in territorio ultra hanc viam a parocho loci Faverges exercita.

Neque intelligi potest usus publicus et pacificus huius viae a parte paroeciae matricis Viuz tanquam servitus activa tantummodo in territorio alieno, nempe in paroecia loci Faverges, uti contendit patronus huius loci. Nam prius esset probandum quod ante Decretum Ordinarii haec pars terreni ad paroeciam dictam pertinuit; servitus enim activa non habetur nisi in re aliena; id vero non probatur. Imo testatur Reverendus D. Gerfeaux, qui munere Vicarii fungebatur in paroecia Faverges ab anno 1863 ad annum 1870, parochum Ecclesiae Faverges eo tempore limites paroeciae ultra Cappellam Annunciationis extendere nunquam pretendisse: « La Chapelle de l'Annonciation », ait, « peut et doit « être considerée comme point terminus à peu près incontestable. Je n'ai « jamais entendu M. Marullaz émettre la prétension de porter plus loin « les limites de sa paroisse ». Ideoque, etiam in hypothesi quod nulla exstitit authentica divisio per lineas inter duas paroecias, sed tantummodo per pagos, huiusmodi tractus terreni pertinere dicendus est ad paroeciam Viuz-Faverges; siquidem iacet inter pagos huius paroeciae proprios, ibique constanter exercita fuit iurisdictio parochi loci Viuz, nullatenus vero parochi alterius loci Faverges.

Contendit insuper parochus loci Viuz fines suae paroeciae a Cappella Annunciationis continuari usque ad portam meridionalem Coemeterii loci Faverges: id vero praecipue probari censet ex antiqua consuetudine, a pluribus testibus relata, et documentis quibusdam confirmata, de processionibus funebribus, quae, sive ab Ecclesia parochiali apud Viuz proficiscuntur versus oppidum Faverges, sive viceversa ab Ecclesia oppidi Faverges versus Ecclesiam parochialem Viuz, ad portam meridionalem dicti Coemeterii sistere consueverunt, et ibi locum cedere processioni alterius paroeciae, quae cadaver sepeliendum comitari pergebat versus propriam Ecclesiam. Aliqui quidem testes de exceptionibus huius regulae deponunt, sed, omnibus perpensis, de facto consuetudinis sufficienter constare dicendum est.

Quid vero de eius interpretatione? Certe, consuetudo huiusmodi praesumptionem ordinarie facit de exsistentiae limitum paroeciae in puncto loci, ubi processiones parochiales ad invicem occurrentes, constanter et pacifice mutuo sibi cedunt locum. At praesumptio, nedum veritati, sed et alteri fortiori praesumptioni cedere debet. Iamvero, inter locum occursus processionum funebrium et Ecclesiam Viuz iacet totum coemeterium parochiale oppidi Faverges, ita ut, admissa linea divisionis, quam parochus Viuz a N. Tribunali in gradu appellationis petit, coemeterium parochiale loci Faverges intra fines alterius paroeciae totaliter contineretur. E contra; coemeterium parochiale intra fines propriae paroeciae includi praesumendum est, nisi aliud concludenter probetur, quod in casu nostro non probatur. Erectum est dictum coemeterium anno 1823 quin ulla memoria extet in archivo parochiali sive veniae petitae a parocho oppidi Faverges, sive protestationis cuiusvis factae ex parte alterius paroeciae, uti testatur Sacerdos Chaumontet, olim parochus oppidi Faverges. Nec ullum vestigium similis protestationis quocumque modo factae in actis habetur. Ampliatum est coemeterium anno 1879 sine venia petita parochi loci Viuz, et sine protestatione ab eodem facta. Praesumendum est igitur per erectionem coemiterii oppidi Faverges eiusque ampliationem, utramque sine venia parochi alterius loci factam, nullum huius paroeciae ius fuisse laesum, ac proinde fines parochiales loci Faverges iure extenduntur ultra locum occursus processionum funebrium. Pacifica nimirum possessio fere centenaria ex parte paroeciae Faverges huius terreni, ad usum coemeterii parochialis adhibiti, evidens signum est illud non contineri intra limites paroeciae loci Viuz.

Praeterea, notandum est praesumptionem e loco occursus processionum parochialium petitam, eatenus tantum valere ad limites paroeciae signandos, quatenus supponitur paroecias ipsas per lineas divisionales ab invicem distingui: probabilius tamen dicendum est paroecias locorum Faverges et Viuz Faverges nunquam per lineas divisionales authentice distinctas fuisse, sed tantummodo per pagos, qui « sus-portes » et « sous-portes » vocabantur, quorum primus ad paroeciam Faverges, alius ad paroeciam Viuz-Faverges pertinebant. Rationes huius fundatae opinionis sunt sequentes: 1) nulla exstat memoria scripta, quae vel indirecte innuit distinctionem paroeciarum per lineas divisionales. 2) In transactione inita an. 1763 vel in decreto episcopali an. 1765, quo effecta est prima divisio antiqua paroeciae Viuz in duos vicariatus, quae per « redintegrationem » ab Episcopo sub lege Concordati peractam an. 1803 in hodiernis veris et distinctis paroeciis Faverges et Viuz-Faverges continuatur, nulla omnino mentio fit divisionis linealis, sed sermo est tan-

tummodo de pagis (« des hameaux sus-portes et sous-portes »), qui cuique Rectori seu Vicario parochi habitualis respective assignantur. Si tamen per lineas, vias nimirum etc., facta fuisset divisio, ita ut termini simul contermini essent utriusque partis paroeciae divisae, illud omnino recolendum fuisset in documento, quod iura et onera utriusque partis minutatim describit. Ex omissa mentione ipsius probabiliter concludi potest divisionem per lineas non esse factam.

3) Tertia ratio est quod, supposita divisione per pagos, quatenus divisioni per conterminos opponitur, intelligi potest quomodo sine sanctione auctoritatis superioris petita vel data, et sine protestatione alterius paroeciae, novae domus prope portam oppidi Faverges et « Crucem petream » erectae, in districtu nempe nomine « Quartier des Granges » appellato, iurisdictioni determinatae et exclusivae parochi loci Faverges subduntur: etenim accedunt pago, ideoque tanquam accessorium ad partem principalem seu pagum pertinent.

Re quidem vera, consentiunt plures testes ab utraque parte producti, de traditione a maioribus accepta loquentes, successivas mutationes factas fuisse in terminis paroeciae Faverges a latere huius oppidi paroeciam Viuz prospiciente; dicunt enim portam ipsius oppidi primo terminum constituisse, deinde « Crucem petream », denique portam meridionalem coemeterii, quin tamen ullum interventum auctoritatis legitimae, vel tempus praecisum quo facta fuisset mutatio, assignare possint. In hypothesi linealis divisionis inter paroecias huiusmodi mutationes intelligi nequeunt, quia fines paroeciae semel certo fixi praescribi non possunt, nec mutari nisi ad normam iuris et cum solemnitatibus a iure praescriptis. In hypothesi vero divisionis per pagos facile explicantur, quatenus quisque parochus iurisdictionem exclusivam exercet in pagis sibi subiectis et eorumdem accessoriis, dum in zona quae inter utramque paroeciam iacebat uterque parochus paucissimis incolis, qui ibidem habitabant, sacramenta promiscue administrabat. Domus vero noviter erectae prope pagum partem pagi constituere censebantur, ac proinde parocho illius pagi exclusive subiiciebantur.

Hypothesis, igitur, divisionis per pagos probabilior dicenda est altera per lineas facta. Sed in huiusmodi hypothesi, ut patet, locus ubi ex consuetudine sibi occurrunt processiones funebres utriusque paroeciae desinit esse signum conterminorum paroeciarum, quippe qui contermini in data hypothesi reapse non existebant.

Tandem, quae dicunt testes de traditione maiorum circa lineam divisionis ostendunt hanc traditionem non fuisse constantem de finibus fixis et certis inter duas paroecias.

Concludendum est, igitur, parochum loci Viuz-Faverges non probasse fines certos suae paroeciae inter Cappellam Annunciationis et paroeciam S. Columbi exstitisse intra terrenum per Episcopi Decretum paroeciae loci Faverges assignatum, ac proinde, quoad hanc terreni partem sustinendam esse finium designationem in Decreto Ordinarii definitam, prout sustinetur in sententia primi gradus. Videlicet, linea divisionis sequi debet viam feream a paroecia S. Columbi usque ad viam n. 18 dictam « Fin de Viuz » per quam duci debet ad viam « de Lettraz » et Cappellam Annunciationis: unde prosequi debet prout in sententia primi gradus designatur, nempe per viam vicinalem n. 11, usque ad Crucem dictam « de Favergettes », et inde ad Torrentem S. Rulphi, cuius cursum sequitur usque ad rivulum varie appellatum « de Combaptême », « de Bellecombe », « de Chancobert », qui tractum finalem divisionis signat usque ad Montem « de la Motte ».

Quibus omnibus perpensis, Christi nomine invocato, Nos infrascripti Auditores de turno, pro Tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, decernimus, declaramus et definitive sententiamus, proposito dubio respondentes: Determinandos esse fines inter paroecias dictam Viuz-Faverges et Faverges, respectu terreni, de quo in sententia Curiae dioecesanae d. 28 septembris 1916, iuxta limites in eadem sententia definitos: statuentes, praeterea, expensas iudiciales esse inter partes compensandas.

Ita pronunciamus, mandantes Ordinariis locorum et ministris tribunalium, ad quos spectat, ut exsecutioni mandent hanc nostram definitivam sententiam et adversus reluctantes procedant ad normam sacrorum canonum et praesertim cap. 3, sess. XXV, *De Reform.*, Conc. Trid., iis adhibitis exsecutivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis exstitura sint.

Romae, in sede Tribunalis S. R. Rotae, die 5 februarii anno 1918.

Ioannes Prior, *Ponens.*
Aloisius Sincero.
Fridericus Cattani-Amadori.

L. ✠ S.

Ex Cancellaria S. R. Rotae.

Sac. T. Tani, *Notarius.*

II

PARISIEN.

NULLITATIS MATRIMONII (LOUBERY-RISLER)

Benedicto PP. XV feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno quarto, die 9 iulii 1918, RR. PP. DD. Seraphinus Many, Ponens, *Ioannes Prior, et Aloisius Sincero, Auditores de turno, in causa* Parisien. - Nullitatis matrimonii, *inter* Margaritam Loubery, *actricem, repraesentatam per legitimum procuratorem Nazzarenum Ferrata, advocatum, et* Andream Risler, *in gradu appellationis contra sententiam Rev. Curiae Parisiensis a defensore vinculi Parisiensi interposi'ae, interveniente et disceptante in causa defensore vinculi ex officio, sequentem tulerunt definitivam sententiam.*

Margarita Loubery, puella catholica, domicilium cum genitoribus fovens Parisiis, in parochia Dominae Nostrae Gratiarum de Passy, sponsalia contraxit, anno 1904, cum Andrea Risler, iuvene sectae protestantium addicto, in alia parochia Parisiensi domicilium habente. Porro, cum rite a Curia Parisiensi dispensationem super impedimento mixtae religionis impetrassent, matrimonium celebrarunt, die 26 iunii anni 1906, in ecclesia S. Ludovici *des Invalides,* cuius rector, Rev. Meuley, nuptiis benedixit. Uti saepissime contingit in huiusmodi nuptiis mixtis, matrimonium infelices exitus habuit. Unde mulier, ut suam recuperaret libertatem, Curiam Parisiensem supplici libello adiit, petens ut suum cum Andrea Risler matrimonium nullum ex capite clandestinitatis declararetur, quia nimirum, aiebat, sacerdos Rev. Meuley, qui matrimonio astiterat, neque parochus proprius alterutrius sponsi erat, neque delegationem acceperat ab Ordinario Parisiensi, aut a parocho proprio alterutrius sponsi. Revera Curia Parisiensis, sententia die 22 maii anni 1917 lata, matrimonium ex dicto capite clandestinitatis nullum esse declaravit. A qua sententia cum ad H. S. O. appellaverit vinculi Defensor Parisiensis, causa hodie venit sub consueto dubio: *Utrum constet de nullitate matrimonii in casu.*

Quod ad ius spectat. - In iure, quod vigebat tempore quo contractum fuit dictum matrimonium, certum est matrimonium esse nullum quando celebratum fuit « aliter quam praesente parocho, vel alio sacer-

« dote, de ipsius parochi vel Ordinarii licentia, et duobus vel tribus « testibus » (Concilium Tridentinum, sess. XXIV, cap. I *De reformatione matrimonii*). Haec autem parochi proprii licentia dupliciter dividi potest; licentia potest esse *generalis* vel *specialis; generalis,* quando datur aut ad totam curam animarum exercendam, aut ad omnia sacramenta administranda, aut ad omnia matrimonia celebranda; *specialis,* quando datur ad *hoc* matrimonium celebrandum. Iterum licentia potest esse vel *expressa,* vel *tacita,* vel *interpretativa: expressa,* quando scripto, vel verbis, aut nutibus, qui verbis aequivaleant, manifestatur; *tacita,* quando parochus, sciens sacerdotem extraneum matrimonio assistere vel astiturum, tacet, cum possit facile contradicere; *interpretativa,* quando parochus in eo animi statu versatur, ut, si sacerdos ab eo licentiam assistendi peteret, eam concederet; ideoque haec licentia vocatur *praesumpta,* quia parochus praesumitur eam concessurus, si peteretur.

Non sufficere ad valorem matrimonii licentiam interpretativam seu praesumptam, in aperto est; daretur quidem licentia, sed de facto non datur, cum non petatur.

Quod attinet ad licentiam tacitam, utrum nempe sufficiat, quidam auctores negant; sed sententia verior et multo communior tenet eam sufficere. Revera, quod sufficiat haec licentia, non est aliud quam applicatio notissimae regulae 43 Iuris, in VI: « Qui tacet, consentire videtur »: cuius regulae hic est sensus, iuxta Reiffenstuel, in tit. *De regulis Iuris,* in hanc Regulam, n. 4: « Qui tacet, in favorabilibus consentire vide- « tur; qui vero in praeiudicialibus tacet, tunc consentire videtur, quando, « contradicendo vel expresse dissentiendo, facile potest impedire id de « quo agitur, et in contrarium nulla coniectura apparet »; de quo etiam Barbosa, in eumdem titulum *De regulis Iuris,* in hanc regulam, n. 15: « Sciendum est illum, qui sciens et praesens tacet, ipsa taciturnitate osten- « dere proprium consensum, nisi legitima in contrarium detur conie- « ctura; ... ratio est, quia qui tacet cum possit dissentire, ipsa taciturnitate « ostendit se simul sentire ». Quod, ut etiam addit Reiffenstuel (loc. cit., n. 5), confirmatur capite 2, *De his quae fiunt a Praelato,* etc., ubi, ex eo solo capitulum pro consentiente habetur, quia non contradicit: « Si, con- « ventu (capitulo) sciente et non contradicente, facta est (concessio deci- « mae), robur firmum debet habere ». Igitur, si parochus proprius, sciens sacerdotem extraneum matrimonio astiturum, tacet, cum facile possit contradicere, nec sit in contrarium coniectura, v. g., ex verbis aut nutibus, dat licentiam tacitam; quae tacita licentia, iuxta sententiam veriorem et communiorem, ut diximus, sufficit ad matrimonii validitatem. Ita Sanchez, *De matrimonio,* libro III, disp. 35, n. 20. Ita etiam Benedictus XIV,

Institutiones eccles., Inst. 33, n. 12; ibi agit de iis qui carceribus pro custodia ad tempus incertum detinentur, nec ullum ibi acquirunt domicilium aut quasi-domicilium, ideoque parocho loci, in quo est carcer, non sunt subditi; attamen eorum matrimonia, coram hoc parocho inita, valida declaravit Benedictus XIV, quia non deerat licentia tacita Ordinarii loci, scilicet archiepiscopi Bononiensis: « Ut iam inita matrimonia « rata firmaque sint, sufficit si eadem minime ignoraverit, imo pertu- « lerit, atque ideo permiserit, is (scilicet archiepiscopus), qui eo tempore « sapienter hanc ecclesiam administrabat, quemadmodum Tridentinum « Concilium his verbis asseruit: " Qui aliter quam praesente parocho, « vel alio sacerdote, de ipsius parochi seu Ordinarii licentia „ », etc., ubi, ad validitatem dictorum matrimoniorum hoc solum requirit Bene dictus XIV, scilicet quod Ordinarius ea matrimonia *cognoverit* et *pertulerit:* quae duo licentiam tacitam constituunt; de se enim intelligitur archiepiscopum facile potuisse contradicere. Sic etiam diserte Pichler, in tit. *De clandestina desponsatione,* n. 22, ad 4: « Utrum vero sufficiat « licentia tacita, seu mera taciturnitas et non contradictio parochi, alium « assistere vel astiturum scientis, cum tamen contradicere posset, con- « troversia est: negant Fagnan., Bonacina, et inclinat Sporer (*De matri- « monio,* n. 245); affirmant melius et communius alii cum Sanchez (lib. III, « disp. 35, n. 20, 21), Gobat, Palao, etc.; quia in illis, quae sunt modici « praeiudicii, et simul favorabilia, uti est matrimonium, scientia et « patientia operatur consensum, et licentiam veram actualem, tacitam « nimirum.... Recte enim praesumitur de praesenti consentire parochus, « qui facile dissentire et contradicere posset, cum nullum fere praeiu- « dicium patiatur, si consentiat; iuxta caput 43, *De regulis Iuris,* in VI: « Qui tacet, consentire videtur ». Hos auctores plurimi secuti sunt, v. g. Engel, in tit. *De clandestina desponsatione,* n. 15; Schmalzgrueber, in eumd. tit., n. 194-195; Rosset, *De matrimonio,* n. 2232, t. IV, p. 153, etc.

Huiusmodi licentiam tacitam sufficere ad validitatem matrimonii negant quidam auctores, v. g., Fagnan., in caput *Quod nobis,* 2, *De clandestina desponsatione,* n. 31, 33, attenta resolutione S. Congregationis Concilii, quae sic sonat: « An, ut sacerdos, qui non sit proprius contrahentium « parochus, eos matrimonio coniungere possit, sufficiat tacita licentia, « quae resultat ex tolerantia: S. Congregatio censuit non sufficere, sed « requiri vel commissionem generalem administrandi omnia sacramenta, « vel, si haec non adsit, specialem et expressam licentiam ». Verum praeterquam quod haec decisio affertur sine die et anno, notandum est illam impedimento non fuisse quominus auctores supra relati et ipse Benedictus XIV, licentiam tacitam sufficere docuerint. Emus Gasparri (*De*

matrimonio, n. 1134, t. II, p. 164-165, edit. 3), postquam sic licentiam tacitam definivit: « Licentia est tacita, si scilicet parochus aut Ordinarius « praesens non est in matrimonii actu, sed scit sacerdotem assistere, « potest facile contradicere, et tacet », dicit sententiam a Sanchez aliisque supradictis traditam esse *veriorem* et *communiorem;* nihilominus attenta praedicta decisione S. Congregationis Concilii, incertus haeret, his additis verbis: « Si agatur de matrimonio contrahendo, retinenda « est sententia Fagnani; si de contracto, stetur pro matrimonii valore ».

Quidam auctores aliam dant licentiae tacitae definitionem. Ita Wernz, qui dicit licentiam esse legitimam, si detur « tacite per facta vere concludentia » (*Ius matrimoniale,* n. 180, ad III, edit. 1904). Unde, iuxta illum, licentia tacita oritur, non ex silentio et taciturnitate (ut dicunt omnes auctores supra relati), sed ex factis vere concludentibus. Ita etiam Aichner, *Compendium iuris ecclesiastici,* § 192, nota 13, edit. 1905; Tauber, *Manuale iuris canonici,* § 152, quaer. 2°, edit. 1908. Verum haec licentia potiori iure diceretur *expressa,* vel *quasi expressa,* quia exprimitur, non quidem per verba aut scripta, sed per *facta;* ut enim fert notissimum effatum: « facta sunt validiora verbis »; unde ait Barbosa (*Axiomata iuris,* axioma 27, n. 3): « Facta sunt fortiora ad « demonstrandum animum (scilicet hominis intentionem), quam verba »; unde etiam S. Rota pluries edixit « facta magis esse attendenda quam verba »; et « facta non minus per se loqui quam verba »; dec. 151, n. 24, Parte X; dec. 328, n. 10, Parte XVIII, t. I, inter *Recentiores;* cf. etiam annot. ad dec. 131, n. 254 seq., Parte VIII. Itaque, quod ad validitatem matrimonii sufficiat haec licentia, clarum est, nec potest esse difficultas. Unde ante matrimonium, deficiente licentia scripta aut verbali, consultum est ut sacerdos non procedat ad celebrationem matrimonii, nisi habeat huiusmodi licentiam; sed, matrimonio inito, etiamsi defuerit haec licentia quasi expressa, non potest declarari nullitas matrimonii, nisi actor demonstraverit defuisse etiam licentiam tacitam proprie dictam; quia, ut dictum est, secundum sententiam veriorem et communiorem, haec licentia sufficit ad tuendum valorem matrimonii, praesertim post factum.

Quod ad factum spectat. - Ut causam vincat actrix, probare debet sac. Rev. Meuley, qui neutrius sponsi parochus proprius erat, nuptiis benedixisse absque licentia Ordinarii vel parochi proprii. Quod attinet ad Ordinarium, facile concedi potest non intervenisse eius licentiam, tum ob claram et firmam Vice-Officialis Rev. Coriton assertionem, in suo interrogatorio, ad 4, tum ob usum Curiae Parisiensis, scilicet non

cumulandi (nisi aliter expresse caveatur) licentiam ad assistendum matrimonio cum dispensatione super impedimento matrimonii; de quo usu agit idem testis Rev. Coriton, in dicto responso ad 4, et iam actum est in alia *Parisien.* die 24 martii 1911 (cf. *Acta Apostolicae Sedis,* t. III, p. 328-330). Item, quod attinet ad parochum proprium sponsi, non nimium insistendum est; cum enim sponsus esset sectae protestantium addictus, nullum cum parocho commercium fovebat, nec, occasione matrimonii, quidquam ab eo petendum habuit, ne publicationem quidem bannorum, quae Parisiis, in parochia sponsi acatholici omitti debuit (cf. *Statuts Synodaux du diocèse de Paris,* an. 1902, n. 482, p. 300-301); unde verisimile est parochum proprium Andreae Risler nunquam de huius futuro matrimonio audivisse.

Remanet parochus proprius sponsae, scilicet parochus ecclesiae Dominae Nostrae de Passy, eiusque primus vicarius; notum enim est Parisiis primum vicarium, quoad res matrimoniales, parocho assimilari. Igitur probare debet actrix a parocho vel primo vicario dictae ecclesiae nullam sacerdoti Rev. Meuley datam fuisse licentiam expressam aut tacitam controversiis nuptiis benedicendi.

Quod spectat ad licentiam expressam, in fide matrimonii nulla eius fit mentio; memorata quidem est dispensatio super mixta religione ab Ordinario Parisiensi concessa; sed licentiae, quae a parocho Rev. Douvain, vel primo vicario Rev. Protois, data fuisset, nullum vestigium est. Attamen inde concludi nequit defuisse parochi proprii licentiam expressam, saltem verbalem. Scitum est enim libros parochiales baptismorum, matrimoniorum, funerum, etc., non constituere probationem nisi quoad factum principale baptismi, vel matrimonii, vel sepulturae; quoad ceteras res aut facta accessoria, v. g. qualitates personae baptizatae, mortuae, etc., praedicti libri non constituunt nisi praesumptionem. Nec dicatur, in specie, licentiam ad celebrandum matrimonium non esse rem accessoriam, bene vero principalem et substantialem, ideoque non valere responsum; nam, quidquid id est, negari nequit argumentum ex omissione desumptum, esse argumentum negativum, et argumentum negativum seu omissionem nunquam constituisse nec constituere probationem, quia tandem aliquando haec omissio variis causis attribui potest, v. g., oblivioni aut merae « inadvertentiae », aut falsae persuasioni (v. g., in casu, quod mentio licentiae non sit necessaria), etc. Unde animadvertit Pallottini (*Collectio Resolutionum S. C. C.* v° *Matrimonium,* § 16, n. 22; t. XIII, p. 261) omissionem delegationis in fide seu attestatione matrimonii non officere validitati matrimonii: « Nec « etiam officit, quod delegatio non reperiatur in libro matrimoniorum

« ad Curiam transmisso et compulsato, cum id evenire potuerit ex negli-« gentia parochi; ex qua nihil contra matrimonii validitatem desumi « potest ».

Igitur ex omissa licentiae expressae mentione in fide matrimonii, de quo agitur, non exurgit nisi praesumptio non concessae licentiae. Imo, in casu, haec praesumptio aliis in contrarium praesumptionibus eliditur; asserit enim sac. Rev. Meuley, in suo interrogatorio ad 5, se solitum fuisse delegationem postulare, et addit parochum Rev. Douvain, cuius fuerat vicarius, et quo adhuc amice utebatur, nunquam sibi delegationem recusasse; unde concludit omissionem concessae licentiae, in casu, oblivioni adscribi debere: « M. Douvain, dont j'avais été vicaire, et « avec qui j'étais resté en excellents termes, n'a jamais refusé de délé-« gation pour un mariage à célébrer aux Invalides.... Si la délégation « n'a pas été mentionnée, c'est évidemment un oubli de ma part, car « j'étais dans l'habitude d'exiger une délégation ». Nec dicatur sacerdotem Rev. Meuley se putasse, quoad hoc matrimonium, competentem; nam, e contra, in attestatione matrimonii, accurate refert loca, in quibus, tempore matrimonii, sponsi habitabant; unde probe noverat neutrum sibi esse subditum.

Igitur probatum non est, in casu, defuisse *expressam* parochi proprii licentiam; multo minus probatum est defuisse licentiam *tacitam*. Imo ex actis demonstratur hanc adfuisse licentiam tacitam, quae, ut dictum est in expositione iuris, sufficit ad asserendam matrimonii validitatem. Adest licentia tacita, ut etiam ibi dictum est, quando parochus scit sacerdotem extraneum matrimonio assistere aut astiturum, et tacet, cum facile contradicere possit. Porro, ex actis constat Rev. Protois, primum vicarium, probe novisse sacerdotem Rev. Meuley matrimonio, de quo agitur, astiturum esse. Nam, in protocollo publicationum dicti matrimonii, et in libello missarum agendarum (quae duae scripturae in archivio ecclesiae parochialis de Passy asservantur), diserte scriptum est matrimonium Loubery-Risler celebrandum esse in ecclesia *des Invalides*, cuius rector erat Rev. Meuley; et has dictiones, tamquam manu sua scriptas, recognovit D. Protois, in suo altero interrogatorio, ad 3. Aliunde idem D. Protois, si noluisset matrimonium in dicto loco celebrari, facile potuisset, auctoritate qua pollebat uti primus vicarius, protestari et contradicere. Rev. enim Meuley non erat Praelatus aut Superior, a quo quidquam sperare aut timere poterat. Cum ergo D. Protois tacuerit, hoc ipso sacerdoti Rev. Meuley licentiam tacitam matrimonium in ecclesia *des Invalides* celebrandi concessit. Hic est enim, ut ita dicam, casus classicus licentiae tacitae.

Notandum est non adesse licentiam tacitam, quando parochus scit quidem alium sacerdotem matrimonio assistere aut astiturum, sed simul credit hunc sacerdotem esse competentem, quia putat illum esse aut parochum proprium, aut aliunde legitime delegatum; tunc enim tacet parochus, sed de concedenda licentia ne cogitat quidem, nec cogitare potest; ideoque non adest licentia tacita; et hoc negari nequit (cf. Gasparri, *De matrimonio*, n. 1135, t. II, p. 165, edit. 3). At, in nostra specie, Rev. Protois, primus vicarius, putare non poterat Rev. Meuley esse competentem ad celebrandum dictum matrimonium; ipse enim scripserat libellum supplicem in quo Curia petebat pro sponsis dispensationem super mixta religione, et in quo describit loca ubi sponsi tunc habitabant; quae loca posita sunt extra fines in quibus capellanus ecclesiae *des Invalides* suam iurisdictionem exercebat; insuper prae manibus habuit, ut infra videbitur, rescriptum Curiae, in quo concedebatur dicta dispensatio super mixta religione, sine ulla mentione delegationis ad celebrandum matrimonium; praeterea asserit, in suo priori interrogatorio, ad 5, parochum ecclesiae de Passy, Rev. Douvain, nunquam has licentias concessisse; dicit enim: « Je puis dire que M. Douvain, aujour-« d'hui décédé, n'accordait jamais ces permissions, mais renvoyait tou-« jours, par principe, à l'Archevêché ». Quod attinet ad parochum sponsi, sectae protestantium addicti, probe noverat etiam Rev. Protois sponsos nihil ab illo petivisse aut petituros quoad futurum matrimonium, ne publicationem quidem bannorum, ut supra dictum est; ex quibus omnibus D. Protois concludere debebat Rev. Meuley esse prorsus incompetentem ad celebrandum dictum matrimonium; unde, quando in suo altero interrogatorio, ad 5 et 6, dicit: « Je supposais que la permission « leur avait été donnée ou leur serait donnée de se marier aux Inva-« lides... J'ai pensé que tout était en règle au moment où j'ai inscrit « la messe pour le mariage sur mon agenda, ou que tout serait en « règle », haec opinio aut coniectura nullo solido fundamento nitebatur vel niti poterat, et ideo non est attendenda. Constat ergo Rev. Protois certum fuisse de incompetentia capellani Rev. Meuley, aut saltem (quod ad idem in casu redit) valde et graviter dubitasse de eius competentia; porro, hoc non obstante, non protestatus est, neque contradixit, cum facile potuisset, sed tacuit, dictumque sacerdotem ad celebrandum matrimonium procedere sivit; ergo eo ipso licentiam tacitam ei concessit.

Nec tantum passive se habuit Rev. Protois relate ad controversum matrimonium, sed etiam positive et active. Cum enim ipse dispensationem super mixta religione pro sponsis a Curia petiisset, Rev. Coriton, tunc Curiae Vice-Officialis, folium concessae dispensationis, ad ipsum, non

ad Rev. Meuley, remitti curavit; et tunc D. Protois idem folium ad Rev. Meuley transmisit aut transmitti curavit; quae transmissio licentiam plus quam tacitam celebrandi matrimonium absque ullo dubio continebat. Quod Rev. Coriton ad D. Protois, non ad quemvis alium, folium concessae dispensationis transmitti curaverit, dubitari nequit; tum quia ipse Rev. Protois dispensationem petierat, tum quia certior fieri debebat authentice de concessa dispensatione, ut ad ulteriora, praesertim ad bannorum publicationem, procedere posset; tum quia hic erat usus Vice-Officialis Rev. Coriton, remittendi scilicet rescriptum dispensationis ad ipsum parochum qui eam petierat: quod ipse testatur in suo interrogatorio, ad 4: « Jamais je n'ai donné de dispense à un « autre curé ou premier vicaire qu'à celui qui m'en faisait la demande; « or, dans l'espèce, c'était le premier vicaire de Passy »; ceterum, ex solo tenore libelli supplicis a D. Protois scripti et porrecti, Vice-Officialis suspicari non poterat matrimonium extra parochiam celebrandum esse.

Nec his contraria sunt, quae deponit D. Protois in suo primo interrogatorio, ad 6: « Je n'ai rien à ajouter, sinon que la future a pu par- « faitement porter aux Invalides, directement, la dispense qui lui avait « été remise pour moi ». - Nam haec non est testificatio Rev. Protois, sed mera eius opinio aut coniectura (« la future a pu », etc.); quae praevalere nequit contra argumenta superius adducta; eo magis quod ipse D. Protois, in eodem suo primo interrogatorio, ait, ad 5: « Je n'ai « pas de souvenir précis sur cette affaire »; insuper inverisimile est rescriptum concessae dispensationis, Rev. Protois inscriptum, remissum fuisse, sine huius scientia et consensu, alii sacerdoti. Hoc igitur dispensationis rescriptum, a se cognitum et visum, primus vicarius ad Reverendum Meuley transmisit, vel directe, vel potius indirecte, scilicet per ipsam sponsam: quae hypothesis est actis conformior; ideoque primus vicarius non tantum passive, sed positive et active se gessit in hoc negotio, curando nimirum ut dispensatio super mixta religione a Curia concessa ad D. Meuley transmitteretur. Quae tamen dicta sint ad abundantiam iuris, quia, ut habeatur licentia tacita, non requiritur interventus positivus delegantis, sed sufficit eius silentium, modo superius descripto in expositione iuris.

Nec difficultatem facit depositio Rev. Grosjean, qui sic refert: « Après « la démarche qu'ils firent à l'Archevêché, les deux futurs sont revenus « me trouver et me montrer la feuille de dispense qui leur avait été « remise ». Non enim dicit sponsos rescriptum dispensationis ipsis traditum, directe ad Rev. Meuley transmisisse, sed tantum se vidisse rescriptum

dispensationis ipsis traditum. Quod si admittatur hoc rescriptum fuisse sponsis a Vice-Officiali traditum, fuit ipsis traditum ut transmitteretur, non Rev. Meuley, sed primo vicario D. Protois, ut admittit Patronus actricis, ex verbis eiusdem primi vicarii: « La future a pu parfaitement « porter aux Invalides, directement, la dispense qui lui avait été remise « *pour moi* ». Ceterum dicit ipsa actrix, in suo interrogatorio ad 8, se non recordari de tradito sibi dispensationis rescripto: « Je n'ai pas souve- « nance d'avoir emporté la feuille de mixte religion; par conséquent « je ne l'ai remise à personne ».

His ergo omnibus tam in iure quam in facto consideratis et bene perspectis, Christi nomine invocato, Nos infrascripti Auditores, pro Tribunali sedentes, et Deum solum prae oculis habentes, decernimus, declaramus et definitive sententiamus *non constare de nullitate matrimonii inter Margaritam Loubery et Andream Risler,* ideoque, infirmata sensentia iudicis primae instantiae, ad dubium propositum respondemus: *Negative.* Statuentes praeterea eamdem Margaritam Loubery ad expensas iudicii et ad taxam pro sententiae expeditione solvendas teneri.

Ita pronunciamus, mandantes Ordinariis locorum et ministris Tribunalium ad quos spectat, ut exsecutioni mandent hanc nostram definitivam sententiam, et adversus reluctantes procedant ad normam SS. Canonum et praesertim cap. 3, sess. XXV, *De Reform.* Concilii Tridentini, iis adhibitis exsecutivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis exstitura sint.

Romae, in sede Tribunalis S. R. Rotae, die 9 iulii 1918.

Seraphinus Many, *Ponens.*
Ioannes Prior.
Aloisius Sincero.

L. ✠ S.

Ex Cancellaria S. Romanae Rotae, 23 iulii 1918.

Sac. T. Tani, *Notarius.*

III

Citatio edictalis

GRAVINEN.

NULLITATIS MATRIMONII (PERRINO-TROTTA)

Cum ignoretur locus commorationis Dñi Dominici Trotta, rei conventi in causa *Gravinen., Nullitatis matrimonii*, infrascriptus Auditor S. R. Rotae, Ponens in dicta Causa, peremptorie citat, per praesens edictum, eumdem D. Dominicum Trotta ad comparendum, sive per se sive per procuratorem legitime deputatum, in Sede Tribunalis S. R. Rotae die 20 iunii, hora undecima, ut velit subscribere infra relatum dubium, declarans praeterea, si non compareat, iudicium in eius contumacia ad exitum perductum iri.

DUBIUM

An sententia rotalis diei 2 iulii 1918 sit confirmanda vel infirmanda in casu?

Datum Romae, die 1ª martii 1919.

I. Prior, *Ponens.*

L. ✠ S.

Ex Cancellaria.

Ioannes Ladelci,
Notarius S. R. Rotae.

Traduction.

TRIBUNAL DE LA SACRÉE ROTE ROMAINE

Citation par Edit

GRAVINEN.

NULLITÉ DE MARIAGE (PERRINO-TROTTA)

Etant inconnu le lieu de la résidence actuelle de Mr Dominique Trotta, défendeur dans la cause *Gravinen., Nullité de mariage,* l'Auditeur de Rote soussigné, Ponent en cette cause, cite péremptoirement, par le présent édit, le dit Dominique Trotta à comparaître personnellement ou par procureur légitimement constitué, au siège du Tribunal de la Sacrée Rote Romaine, le 20 juin 1919, à onze heures, pour vouloir souscrire le doute ci-dessous rapporté, déclarant en outre que s'il ne comparaît pas, le jugement sera continué et terminé en sa contumace.

DOUTE

La sentence de la Rote du 2 juillet 1918 doit-elle être confirmée ou cassée?

Donné à Rome, le 1er mars 1919

J Prior, *Ponent.*

L. ✠ S.

Dans la Chancellerie.

Jean Ladelci,
Notaire de la S. R. Rote.

DIARIUM ROMANAE CURIAE

S. CONGREGAZIONE DEI RITI

Martedì 11 marzo 1919, nel Palazzo Apostolico Vaticano, si è tenuta la Congregazione *Ordinaria* dei Sacri Riti, nella quale al giudizio degli Emi e Rmi Signori Cardinali, componenti la medesima, sono state sottoposte le seguenti materie:

1) Introduzione della Causa di Beatificazione e Canonizzazione del Servo di Dio Lodovico Pavoni, Sacerdote, Fondatore della Congregazione dei Figli di Maria Immacolata in Brescia.

2) Conferma di culto prestato da tempo immemorabile al Servo di Dio Frate Ugolino da Gualdo Cattaneo, dei Romitani di Sant'Agostino, detto Beato.

3) Intorno alla revisione degli scritti della Serva di Dio Anna Maria Antigo, Monaca professa delle Clarisse.

4) Intorno alla concessione ed approvazione dell'Officio proprio con la Messa e dell'elogio da inserire nel Martirologio dell'Ordine in onore del Beato Nonio Alvares Pereira, Confessore, dei Carmelitani dell'Antica Osservanza.

Martedì 18 marzo 1919, nel Palazzo Apostolico Vaticano, dinanzi all'augusta presenza del Santo Padre, si è tenuta la Congregazione *Generale* dei Sacri Riti, nella quale gli Emi e Rmi Signori Cardinali, i Rmi Prelati ed i Consultori Teologi componenti la medesima, hanno discusso e dato il loro voto sul dubbio intorno a due miracoli che si asseriscono operati da Dio per intercessione della Beata Giovanna d'Arc, Vergine, detta « la Pulzella d'Orléans », e vengono proposti per la sua Canonizzazione.

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE

Con Biglietto della Segreteria di Stato il Santo Padre si è degnato di promuovere:

26 febbraio 1919. Mons. Gaetano Cicognani, da Segretario di Nunziatura di seconda classe a *Segretario di prima classe.*

Parimenti con biglietti della Segreteria di Stato il Santo Padre si è degnato di nominare:

28 febbraio 1919. Il Rev. D. Giacomo Monreal y Oliver, canonico della cattedrale di Madrid, *Prelato Uditore del Tribunale della Sacra Romana Rota.*

3 marzo » Il Rev. sac. D. Alberto Serafini, *Minutante dei Brevi Apostolici.*

11 » » Gli Emi signori Cardinali Raffaele Merry del Val, Guglielmo Van Rossum, Donato Sbarretti e Filippo Giustini, *Membri della S. Congregazione dei Seminari e delle Università degli Studi.*

14 » » L'Emo signor Cardinale Filippo Giustini, *Protettore dell'Istituto delle Suore di Nostra Signora delle Missioni.*

28 » » L'Emo signor Cardinale Donato Sbarretti, *Prefetto della S. Congregazione del Concilio.*

» » » Il Rmo P. Francesco Saverio Hertzog, procuratore generale dei Sulpiziani, *Consultore della S. Congregazione Concistoriale.*

Con Brevi Apostolici il Santo Padre si è degnato di nominare:

Protonotari apostolici ad instar participantium:

8 febbraio 1919. Mons. Giovanni Giacomo Hopstaken, della diocesi di Breda.

» » » Mons. Pio Maria Guidi, della diocesi di Velletri.

23 » » Mons. Emanuele Nicola Silva, della diocesi di Arequipa.

27 » » Mons. Napoleone Caron, della diocesi di Trois-Rivières.

9 marzo » Mons. Gioacchino Ferreira de Mello, dell'archidiocesi di Fortaleza.

» » » Mons. Luigi N. Nugal, della diocesi di Chatam.

Prelati Domestici di S. S.:

8 febbraio 1919. Mons. Adriano Lesourd, dell'archidiocesi di Rouen.

» » » Mons. Baldassarre Delugan, della diocesi di Trento.

26 » » Mons. Armando Giov. Battista Leclercq, della dioc. di Lilla.

» » » Mons. Teodulo Dieu, della medesima diocesi.

27 » » Mons. Luigi Eugenio Duguay, della dioc. di Trois-Rivières.

7 marzo » Mons. Eugenio Berti, dell'archidiocesi di Firenze.

9 » » Mons. Liberato Dionisio da Costa, dell'archid. di Fortaleza.

10 » » Mons. Agostino Oliva, dell'archidiocesi di Torino.

13 » » Mons. Gustavo Depreitere, della diocesi di Oklahoma.

» » » Mons. Bernardo Mutsaers, della medesima diocesi.

ONORIFICENZE

Con Brevi Apostolici il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

La Gran Croce dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

12 febbraio 1919. Al sig. Vittore Eastman Cox, ministro del Cile presso la repubblica dell'Equatore.

La Commenda con Placca dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

27 febbraio 1919. Al sig. Giacomo D. Ryan, dell'archidiocesi di S. Giovanni di Terranova.

7 marzo » Al sig. Lope Tejera, dell'archidiocesi di S. Giacomo del Venezuela.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

22 febbraio 1919. Al sig. Giovanni Bernard, della diocesi di Lilla.

» » » Al sig. Luigi Carlo M. Selosse, della medesima diocesi.

23 » » Al sig. Pierre Lacy, dell'archidiocesi di Birmingham.

1 marzo » Al sig. Augusto Bonanni, architetto della R. Fabbrica.

7 » » Al sig. avv. Enrico Tuccari, di Roma.

9 » » Al sig. dott. Giuseppe Pietro Dias Chorão, della diocesi di Guarda.

11 » » Al sig. conte Francesco Vitali, dell'archidiocesi di Fermo.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

21 febbraio 1919. Al sig. Giuseppe Mathis, dell'archidiocesi di Lione.

27 » » Al sig. prof. Carlo Cruciani, di Roma.

» » » Al sig. conte Alberto Giovanni Battista de la Saigne de Saint-Georges, della diocesi di Moulins.

» » » Al sig. Ernesto Bonduel, della diocesi di Lilla.

» » » Al sig. Maurizio Vanlaer, della medesima diocesi.

» » » Al sig. Cirillo Carrez, della medesima diocesi.

» » » Al sig. Giuseppe Vuillot, della medesima diocesi.

» » » Al sig. Giulio Voituraz, della medesima diocesi.

» » » Al sig. Carlo Flipo, della medesima diocesi.

» » » Al sig. Paolo Leurent-Béghin, della medesima diocesi.

» » » Al sig. dott. Giulio Vanneufville, della medesima diocesi.

» » » Al sig. Paolo Toutlemonde-Hyndrichs, della medesima dioc.

1 marzo » Al sig. Vincenzo van den Heuvel, della dioc. di Bois-le-Duc.

14 » » Al sig. Giovanni Desmarquet, della diocesi di Amiens.

La Gran Croce dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

19 marzo 1919. Al sig. Giuseppe Hoette, della diocesi di Münster.

La Commenda dell' Ordine di S. Silvestro Papa:

21 febbraio 1919. Al sig. Giuseppe Benaglia, di Roma.
9 marzo 1919. Al sig. prof. cav. Dionisio de Sarno S. Giorgio, console di Spagna a Belgrado.
11 » » Al sig. cav. Tullio Milani, della diocesi di Velletri.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

9 marzo 1919. Al sig. Giulio Fumasoni-Biondi, di Roma.

MAGGIORDOMATO DI SUA SANTITÀ

Con Biglietti di S. E. Rma Mons. Maggiordomo, il Santo Padre si è degnato di nominare:

Camerieri Segreti soprannumerari di S. S.:

17 febbraio 1919. Mons. Alessandro Trebaure, di Cuyaba.
*15 marzo » *Mons. Vincenzo Sisto, della diocesi di Casale Monferrato.
18 » » Mons. Francesco Malavenda, dell'archid. di Reggio Calabria.
» » » Mons. Antonio Bossi, della diocesi di Guastalla.

Cameriere Segreto di Spada e Cappa Soprannumerario di S. S.:

8 febbraio 1919. Il conte Francesco Bernetti, dell'archidiocesi di Fermo.

Camerieri d'onore in abito paonazzo di S. S.:

21 novembre 1918. Mons. Giuseppe Fischer, della diocesi di Rotenburg.
» » » Mons. Giuseppe Standenmaier, della medesima diocesi.
23 dicembre » Mons. Antonio Maria dos Santos Portugal, dell'archidiocesi di Lisbona.
7 marzo 1919. Mons. Mario Piu, dell'archidiocesi di Cagliari.
24 » » Mons. Efisio Argiolas, della medesima archidiocesi.
» » » Mons. Giuseppe Uras, della medesima archidiocesi.

NECROLOGIO

23 marzo 1919. L'Emo signor cardinale Francesco di Paola Cassetta, vescovo di Frascati, sotto-decano del S. Collegio, prefetto della S. Congregazione del Concilio.